

*ΓΕΝΙΚΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
Η ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΤΗ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ*

ΑΘΗΝΑ Ν. ΜΑΛΑΠΑΝΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ, ΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΕΛΙΔΩΝ
Εξώφυλλο	
Πίνακας Περιεχομένων	1
Γλωσσικές Ασκήσεις και Υλικό Γυμνασίου	2
Σχεδιαγράμματα πιθανών ασκήσεων παραγωγής λόγου Β' Γυμνασίου	2
Γλωσσικές Ασκήσεις Γενικού Ενδιαφέροντος (για Α', Β' και Γ' Λυκείου)	7
Ασκήσεις Κατανόησης Κειμένου	19
Κριτήρια Αξιολόγησης Γ' Λυκείου	52
Ενδεικτικό ανεπτυγμένο θέμα έκθεσης Λυκείου	62

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΩΤΑΝΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΛΟΓΟΥ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Φιλία

Προϋποθέσεις ορθής φιλίας:

- Σεβασμός στην προσωπικότητα του άλλου.
- Ειλικρίνεια και τιμιότητα.
- Κατανόηση προβλημάτων.
- Αλληλοβοήθεια.
- Κοινά ενδιαφέροντα.
- Απουσία εγωισμού.
- Συνεχής επικοινωνία.

Αξία της φιλίας:

- Βαθύτερη επικοινωνία.
- Εκμυστήρευση, εμπιστοσύνη.
- Αποφυγή της μοναξιάς.
- Συμπαράσταση στις δύσκολες στιγμές.
- Διάλογος.
- Μας βοηθά να γνωρίσουμε τον εαυτό μας.
- Μας βελτιώνει σαν άτομα.
- Μας εντάσσει ομαλά στην κοινωνία.

Η φιλία στην εποχή μας διέρχεται κρίση.

Αίτια:

- Έλλειψη ελεύθερου χρόνου.
- Ανταγωνισμός.
- Ζωή στις πόλεις > καχυποψία.
- Τηλεόραση > μας αποξενώνει.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

• Σχολείο

Προσφορά:

- Καλλιεργεί πνευματικά το παιδί.
- Βοηθά στην κοινωνικοποίηση του παιδιού.
- Διδάσκει ηθικές αρχές και αξίες.
- Βοηθά στην ομαδικότητα, συνεργασία και αλληλεγγύη.
- Καταργεί τις διαφορές μεταξύ των ατόμων.
- Καλλιεργεί την περιέργεια και την αναζήτηση.
- Βοηθά το παιδί να κατανοήσει τον κόσμο γύρω του.
- Ολοκληρώνει την προσωπικότητα.

Τα προσόντα του εκπαιδευτικού:

- Αγάπη για τους μαθητές και το έργο του.
- Ηθικός, τίμιος, έντιμος, δίκαιος.
- Καθοδηγεί τους μαθητές.
- Διατηρεί το ενδιαφέρον των παιδιών για τη γνώση.
- Δεν κάνει διακρίσεις.
- Σέβεται τα παιδιά και τις δυνατότητές τους.
- Ενημερώνεται διαρκώς.
- Ανανεώνει τη διδασκαλία του.
- Συνδυάζει τη θεωρία με την πράξη.
- Αποτελεί σωστό πρότυπο για τα παιδιά.

Σήμερα:

Αρνητικά:

- Πολλά μαθήματα > κούραση μαθητών.
- Έλλειψη σχολικών κτιρίων
- Έλλειψη έμπειρων εκπαιδευτικών.
- Απουσία οργάνωσης μαθημάτων.
- Καλλιεργεί το «κυνήγι του βαθμού» (βαθμοθηρία).
- Ξεπερασμένες μέθοδοι διδασκαλίας.
- Παρέχει μόνο γενικές γνώσεις.

- Ο μαθητής δε μαθαίνει να καλλιεργεί την κριτική του σκέψη και να προβληματίζεται.
- Ανεπαρκή υλικοτεχνική υποδομή (εργαστήρια, βιβλιοθήκες, χώροι άθλησης).

Προτάσεις:

Πολιτεία:

- Ίδρυση σχολείων σε απομακρυσμένες περιοχές.
- Σύγχρονος εξοπλισμός σχολικών κτιρίων (βιβλιοθήκες, εργαστήρια, ηλεκτρονικοί υπολογιστές).
- Μετάδοση ηθικών αξιών και αρχών.
- Ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών.
- Έμφαση στον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών.
- Ευκαιρίες εκπαίδευσης σε όλα τα παιδιά.

Εκπαιδευτικοί:

- Προσιτοί και συνεργάσιμοι.
- Να μετεκπαιδούνται.
- Να μην έχουν ξεπερασμένες παιδαγωγικές αντιλήψεις.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Εθελοντής: ο πολίτης εκείνος που προσφέρει ανιδιοτελώς τον ελεύθερο χρόνο του ή τη γνώση του για χρήσιμες δράσεις προς όφελος άλλων, χωρίς να περιμένει αντάλλαγμα.

Ο εθελοντής:

- βλέπει τα άτομα ισότιμα.
- δε θεωρεί ότι ο ίδιος είναι ανώτερος, ότι ξέρει περισσότερα, ότι είναι "καλύτερος".

Τα προσόντα του εθελοντή

- Να είναι οργανωμένος και εκπαιδευμένος.
- Να έχει εξειδικευτεί στον τομέα του για να μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα τη στιγμή που θα του ζητηθεί.
- Να μπορεί ύστερα από την κατάλληλη εκπαίδευση να αναλάβει πρωτοβουλίες

όπου και όταν χρειαστεί.

- Να είναι **πρόθυμος** να οργανωθεί και να συντονιστεί με τις υπόλοιπες ομάδες εθελοντών ή με άλλες κρατικές υπηρεσίες ή οργανωμένες ομάδες που έχουν αναπτύξει ένα εσωτερικό δεσμό και μπορούν να λειτουργούν πιο εύκολα μεταξύ τους.

Θετικές συνέπειες του εθελοντισμού:

- Δυναμώνουν οι **κοινωνικοί δεσμοί μεταξύ των πολιτών.**
- Δημιουργείται **ισχυρή συνείδηση με στόχο τον άνθρωπο** και τα προβλήματά του.
- αυξάνεται η **ευαισθησία** για την αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων,
- αποκτώνται **νέα ενδιαφέροντα κι εμπειρίες ζωής**
- σε κοινό επίπεδο δημιουργούνται **οι προϋποθέσεις στόχων** κι ευνοείται η **εθνική ενότητα**
- βελτιώνεται ο **διεθνής ρόλος** κι η γενικότερη φυσιογνωμία ενός λαού.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 ~ ΕΡΓΑΣΙΑ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Μορφές:

- **Χειρωνακτική.**
- **Πνευματική.**
- **Μεικτή.**

Προσφορά:

- Παρέχει **υλικά αγαθά** για την **επιβίωσή** μας.
- Βοηθά στη **συνεργασία** και την **αλληλοβοήθεια.**
- Το άτομο **αναγνωρίζει την προσφορά των άλλων.**
- Αίσθημα **ανεξαρτησίας.**
- Καλύτερες **διαπροσωπικές σχέσεις.**
- **Ομαλή ένταξη του ατόμου στην κοινωνία.**
- **Ενισχύει την αυτοπεποίθηση του ατόμου.**
- Το άτομο **αισθάνεται** ότι προσφέρει και είναι **ικανό.**
- **Ολοκληρώνεται η προσωπικότητα του ατόμου.**

Νέοι και επάγγελμα

Ποιοι τους επηρεάζουν;

- Οικογένεια.
- Φίλοι – παρέες.
- Κοινωνικό περιβάλλον.
- *Internet* (διαδίκτυο).
- Μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Σήμερα:

- Γίνεται διάκριση των επαγγελμάτων.
- Ανεργία > σταδιακά «χάνονται» παραδοσιακά επαγγέλματα.
- Η μηχανή αντικατέστησε τον άνθρωπο.
- Εξειδίκευση
- Πλήξη, ανία, κούραση, το άτομο δεν αισθάνεται ότι δημιουργεί.
- Πολύωρη εργασία.
- Χαμηλοί μισθοί.
- Άγχος για εύρεση δεύτερης και τρίτης δουλειάς.
- Ακατάλληλοι και επικίνδυνοι χώροι εργασίας.

Νέοι

- Αποπροσανατολίζονται από τους στόχους τους.
- Πιέζονται από την οικογένεια τους > ακολουθούν επάγγελμα που δεν τους ταιριάζει.
- Άγχος για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.
- Δεν επιλέγουν επάγγελμα με βάση τις ικανότητες και τις κλίσεις τους.
- Απογοητεύονται.
- Αντιμετωπίζουν την ανεργία > ψυχολογικά προβλήματα.

Προτάσεις

Νέοι

- Παιδεία
- Ολόπλευρη μόρφωση.
- Να γνωρίσουν τι θέλουν.

- Να κατανοήσουν τις κλίσεις τους και τα ενδιαφέροντά τους.

Οικογένεια – σχολείο

- Σωστή παιδεία
- Ηθικές αρχές
- Να βοηθήσουν το παιδί να γνωρίσει τον εαυτό του.
- Έλλειψη πίεσης
- Όχι στείρες γνώσεις και αποπροσανατολισμός (σχολείο).

Πολιτεία

- Έμφαση στην εκπαίδευση.
- Σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων.
- Μείωση ανεργίας με τη λήψη κατάλληλων μέτρων.

Πηγή: http://e-didaskalia.blogspot.gr/2013/06/blog-post_9291.html#ixzz47x5JjQ79

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ (ΓΙΑ Α', Β' & Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ)

ΛΕΞΕΙΣ	ΣΥΝΩΝΥΜΑ	ΑΝΤΩΝΥΜΑ
Υποφέρω		
Υποχρεωτικός		
Υποχωρητικός		
Υστεροβουλία		
Φαιδρός		
Φαινομενικός		
Φανερός		
Φαύλος		
Φερέγγυος		
Φήμη		
Φιλονικία		
Φιλόπρονος		

Φυγόπονος		
Φοβερός		
Χαλιναγώγηση		
Χειροπιαστός		
Χρήσιμος		
Χειραγώγηση		
Ωφέλεια		
Εργατικός		
Σοβαρός		
Ανέχομαι		
Αξιόλογος		
Αξιόπιστος		
Διάδοση		
Αποδέσμευση		
Ωφέλιμος		
Απολαμβάνω		
Κέρδος		
Αφανής		
Ανιδιοτέλεια		
Έριδα		
Ομόνοια		
Άχρηστος		
Διεφθαρμένος		

Πηγή: <http://www.filologikos-istotopos.gr/2016/11/03/askisi-9-sinonima-antonima/>

ΛΕΞΕΙΣ	ΣΥΝΩΝΥΜΑ	ΑΝΤΩΝΥΜΑ
Διαπαιδαγωγώ		
Διαπιστώνω		
Διασαφηνίζω		
Διαφορά		
Διαφωτίζω		
Διαφωτιστικός		
Διεξοδικός		
Δικαίωμα		
Έγκυρος		
Εγχείρημα		
Εγωκεντρισμός		
Εδραιώνω		
Εθνικιστής		
Εθνικισμός		
Εικάζω		
Εικασία		
Έκβαση		
Έκδηλος		
Εκλαμβάνω		
Εκμηδενίζω		
Εκούσιος		
Εκτενής		
Ελάττωμα		
Εμπαιγμός		
Εμφανής		
Ένδεια		

Πηγή: <http://www.filologikos-istotopos.gr/2016/10/27/askisi-8i-sinonima-antonima/>

Πώς η ζωγραφική συνεισφέρει στον χαρακτήρα των παιδιών;

Η ζωγραφική αποτελεί, αδιαμφισβήτητα, τρόπο έκφρασης για τα παιδιά όλων των ηλικιών. Παράλληλα, τα βοηθά να αναπτυχθούν τόσο σε **συναισθηματικό** όσο και σε γνωστικό επίπεδο. Δαχτυλομπογιές, κηρομπογιές, ξυλομπογιές, μαρκαδόροι, πινέλα... Η ζωγραφική εισβάλλει στην ζωή των παιδιών από πολύ μικρή ηλικία και τα βοηθά να αξιοποιήσουν τη φαντασία τους, να πειραματιστούν με διάφορα υλικά και να εκφραστούν. Άλλωστε, δεν είναι **τυχαίο** που η παιδική ψυχολογία αξιοποιεί τις ζωγραφιές των παιδιών για να αναλύσει τον ψυχισμό τους.

Σε άρθρο του ο Α. Δημητρίου, σχολικός ψυχολόγος, γράφει: *Η δημιουργία ενός σχεδίου είναι ένα περίπλοκο επίτευγμα και όπως πολύ καλά απέδειξε ο Freeman (1980), το σχέδιο μιας εικόνας απαιτεί σημαντικό γνωστικό έργο για την επιτυχημένη επίτευξη της. Μάλιστα, παιδιά στα οποία παρέχονται ευρέως ευκαιρίες για να σχεδιάσουν μπορεί να έχουν καλύτερη επίδοση σε αξιολογήσεις της ακαδημαϊκής ικανότητας και της νοημοσύνης. Έτσι, το παιδί ζωγραφίζοντας αυτό-εκπαιδύεται, αυτό-ανακαλύπτει, ερευνά και πειραματίζεται. Το σχέδιο αποτελεί γι' αυτό, όχι μόνο **παιχνίδι**, αλλά και εκπαίδευση.*

Κάποιες από τις βασικές δεξιότητες που μπορούν να ενισχύσουν τα παιδιά μέσω της ζωγραφικής είναι οι εν ακόλουθες. Κατ' αρχήν, η δημιουργικότητα, καθώς η ζωγραφική, παρέχει στα παιδιά μια μεγάλη ευκαιρία να εξασκήσουν τη δημιουργική τους σκέψη και να την διατηρήσουν και στην ενήλικη ζωή. Επιπλέον, η επίλυση προβλημάτων αποτελεί μία άλλη δεξιότητα που καλλιεργούν τα παιδιά μέσω της ζωγραφικής, διότι βλέπουν τη ζωή με άλλο μάτι, ενώ συχνά έρχονται αντιμέτωπα με διάφορα προβλήματα (π.χ. *πώς θα δείξω ότι ο σκύλος τρέχει;*), τα οποία καλούνται να λύσουν. Έτσι, τα παιδιά που ζωγραφίζουν παίρνουν αποφάσεις, ρίσκα και πειραματίζονται με πράγματα προκειμένου να πετύχουν αυτό που θέλουν.

Επομένως, μέσω της επίλυσης προβλημάτων, ένα παιδί νιώθει να τονώνεται η αυτοπεποίθησή του. Τέλος, η δραστηριότητα αυτή συντελεί στο να αναπτύξουν τα παιδιά και την κοινωνικότητά τους. Πολλές φορές τα παιδιά ζωγραφίζουν μαζί μια εικόνα και αυτό τα βοηθά να επικοινωνήσουν αλλά και να μάθουν πώς να λειτουργούν σε μία ομάδα για να **δημιουργήσουν** ένα κοινό αποτέλεσμα.

Όπως φαίνεται λοιπόν, η έκφραση μέσω της ζωγραφικής ωφελεί τα παιδιά σε διάφορα επίπεδα, γι' αυτό τόσο οι γονείς όσο και οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να προσπαθούν να καλλιεργούν τη ζωγραφική και την αγάπη γι' αυτήν την τέχνη στα παιδιά. Υπάρχουν ποικίλα μέσα και τρόποι, όπως δημιουργικά εργαστήρια, σεμινάρια

ή και παιχνίδι μέσω της ζωγραφικής για παιδιά όλων των ηλικιών. Το μόνο που χρειάζεται είναι να το διερευνούμε όλοι και μάλιστα, συνεχώς ...

Πηγές: <http://as-milisoume.gr/el/Articles/pws-h-zwgrafikh-syneisferei-ston-xarakthra-twn-paidiwn#.Wj2R4yn4Wck.email> (Τελευταία ανάκτηση: 23/12/2017) και *Paidiatros.com*, *Parentshelp.gr*.

Διασκευή άρθρου: Αθηνά Μαλαπάνη, Φιλολόγος

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στην ακόλουθη ερώτηση του κειμένου: Ποιες δεξιότητες βοηθά η ζωγραφική τα παιδιά να καλλιεργήσουν; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας βάσει του κειμένου σας.
2. Ποιος /-οι τρόποι και μέσα πειθούς υπάρχουν στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου (*Σε άρθρο ... εκπαίδευση*); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με χωρία του κειμένου.
3. Να εντοπίσετε στο κείμενο τέσσερις προτάσεις με συνυποδηλωτική σημασία.
4. Στην τρίτη παράγραφο του κειμένου σας (*Κάποιες .. θέλουν*):
 - Να κάνετε δομική ανάλυση
 - Να εντοπίσετε τις λέξεις της συνοχής στην παράγραφο αυτή και να αναφέρετε τί σημαίνουν.
5. *Συναισθηματικό, τυχαίο, παιχνίδι, δημιουργήσουν*: Να εντοπίσετε τα αντώνυμα των λέξεων του κειμένου σας.

Η νοημοσύνη είναι μία δεξιότητα που κερδίζεται στη ζωή

Οι **αποκλίνουσες** συμπεριφορές και περιπτώσεις έχουν την **τάση** να μεταφέρουν στο γενικό κοινό λανθασμένες **ιδέες**. Όταν ακούμε ιστορίες για ένα επτάχρονο παιδί που μπορεί να μιλήσει σε 14 διαφορετικές γλώσσες ή βλέπουμε ένα βίντεο ενός ανθρώπου με φωτογραφική **μνήμη** που επαναλαμβάνει το όνομα του κάθε ατόμου σε μια αίθουσα πενήντα ατόμων, μας πιάνει δέος. *Πώς μπορούν να το κάνουν αυτό;* λέμε με το στόμα ανοιχτό. Αρχίζουμε να σκεφτόμαστε ότι τα υψηλά επίπεδα ευφυΐας είναι περισσότερο αποτέλεσμα της φύσης παρά της ανατροφής. Όμως αυτό δεν ισχύει.

Η αλήθεια είναι ότι είμαστε όλοι *άγραφοι χάρτες* όταν γεννιόμαστε. Φυσικά, κληρονομούμε ορισμένα γονίδια από τους γονείς μας, αλλά ουσιαστικά το μέλλον μας εξαρτάται από την **αλληλεπίδραση** με το περιβάλλον μας και την εργασιακή μας ηθική. Υπάρχουν πολλοί σπουδαίοι άνθρωποι στον κόσμο που δεν έχουν φτάσει πολύ ψηλά, μόνο και μόνο επειδή δεν είχαν τη θέληση ή τη δυνατότητα να βελτιώσουν τα εγγενή τους ταλέντα και τη νοημοσύνη. Και από την άλλη πλευρά του φάσματος, υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που είχαν όλα τα προβλήματα εναντίον τους και παρ' όλα, αυτά συνέχισαν και κατάφεραν να κάνουν σπουδαία πράγματα.

Οι άνθρωποι δεν γεννιούνται έξυπνοι. Οι άνθρωποι μαθαίνουν πώς να δουλεύουν με ό,τι τους δίνεται στη ζωή και ανάλογα με τη δουλειά και την προσπάθεια, γίνονται έξυπνοι. Πώς το πετυχαίνουν αυτό;

Οι έξυπνοι άνθρωποι διαβάζουν πολύ. (...) Για τους περισσότερους ανθρώπους, η ανάγνωση χρειάζεται να γίνει μια καλή συνήθεια. Η ανάγνωση είναι μια δεξιότητα που χρειάζεται να ασκηθεί όπως και κάθε άλλη και δυστυχώς αυτό είναι κάτι που το ξεχνάμε (...). Οι έξυπνοι άνθρωποι φροντίζουν συχνά να εξασκούν τη δεξιότητα της ανάγνωσης. Και όπως και οτιδήποτε άλλο με την εξάσκηση, γίνονται όλο και καλύτεροι με την πάροδο του χρόνου.

Οι έξυπνοι άνθρωποι έχουν δίπλα τους και άλλους έξυπνους ανθρώπους. Οι περισσότεροι άνθρωποι βρίσκονται γύρω από άλλους ανθρώπους, παρόμοιους με εκείνους. Αυτό μπορεί να είναι τόσο καλό (όταν γίνεται σκοπίμως) όσο και κακό (όταν το αποτέλεσμα έχει αρνητικό αντίκτυπο). Αν θέλετε να γίνετε πιο έξυπνοι, πρέπει να περνάτε χρόνο με ανθρώπους πιο έξυπνους από εσάς. Αντιπροσωπευτικό απόφθεγμα είναι το εξής: *Αν είσαι ο πιο έξυπνος άνθρωπος στο δωμάτιο, τότε είσαι σε λάθος δωμάτιο.* Όταν ξοδεύετε χρόνο με έξυπνους ανθρώπους, το κίνητρό τους, οι γνώσεις

τους, η επίγνωσή τους, σας επηρεάζουν ολοκληρωτικά με αποτέλεσμα να αυξάνετε τις προσδοκίες που έχετε για τον εαυτό σας (...).

Οι έξυπνοι άνθρωποι λατρεύουν να κάνουν λάθη. Οι άνθρωποι που καταλαβαίνουν πώς καλλιεργείται η αληθινή νοημοσύνη, καταλαβαίνουν επίσης ότι δεν υπάρχουν λάθη. Κάθε λανθασμένο βήμα είναι μια ευκαιρία να μάθουν ένα μάθημα, να βελτιωθούν και να προχωρήσουν. Αυτό σημαίνει ότι μέρος του να γίνετε έξυπνοι είναι να αλλάξετε τη νοοτροπία σας και αντί να φοβάστε τα λάθη σας να κερδίσετε από αυτά (...).

Οι έξυπνοι άνθρωποι βλέπουν την αξία σε όλους τους τύπους της γνώσης. Η γνώση, από μόνη της, είναι υποκειμενική. Είναι σχετική με τις επιδιώξεις σας, τους στόχους σας, τις φιλοδοξίες σας και τις τρέχουσες ασχολίες σας. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι κάποια πράγματα αξίζει να τα γνωρίζετε ενώ κάποια άλλα όχι (...). Οι έξυπνοι άνθρωποι καλωσορίζουν τις τυχαίες στιγμές μάθησης και τις βλέπουν ως ευκαιρίες να επεκτείνουν το ποιοι είναι και να μεγαλώσουν τη συνειδητοποίησή τους για τον κόσμο.

Τέλος, οι έξυπνοι άνθρωποι εργάζονται σκληρά (...). Η μάθηση και η βελτίωση θα πρέπει να είναι διασκεδαστικές διαδικασίες και θα πρέπει να απολαμβάνετε αυτό με το οποίο καταπιάνεστε. Αλλά ταυτόχρονα, θα ήταν αφελές να πιστεύουμε ότι η διαδικασία αυτή είναι πάντα εύκολη. Η αλήθεια είναι ότι η εξάσκηση μίας δεξιότητας, απαιτεί σκληρή δουλειά και χρειάζεται προσπάθεια ώστε να τη μάθετε πραγματικά άριστα. Οι έξυπνοι άνθρωποι δεν αποφεύγουν αυτό το είδος πειθαρχίας (...).

Πηγή κειμένου: www.e-psychology.gr (Τελευταία ανάκτηση: 23/12/2017)

Διασκευή κειμένου: Αθηνά Μαλαπάνη

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε την **περίληψη** του κειμένου.
2. Να απαντήσετε στην ακόλουθη ερώτηση **βάσει των πληροφοριών** του κειμένου σας: *Τί πιστεύουν οι επιστήμονες σήμερα; Η ευφυΐα είναι αποτέλεσμα ανατροφής ή χάρισμα εκ γενετής;*
3. **Πώς** αναπτύσσεται η **δεύτερη παράγραφος** του κειμένου σας (*Η αλήθεια ... πράγματα*); Να **αιτιολογήσετε** την απάντησή σας.

4. Να εντοπίσετε **τρεις περιπτώσεις χρήσης του α' πληθυντικού** στο κείμενο. Ποιος ο ρόλος της χρήσης του **α' πληθυντικού** στο κείμενο; Να **αιτιολογήσετε** την απάντησή σας.
5. Να εντοπίσετε **τρεις περιπτώσεις χρήσης του β' πληθυντικού** στο κείμενο και να εξηγήσετε ποιος είναι **ο ρόλος του**.
6. Να σχολιάσετε το **ύφος** του κειμένου.
7. Να εντοπίσετε τρεις προτάσεις με **συνυποδηλωτική σημασία** στο κείμενο.
8. Να σχηματίσετε **προτάσεις** με κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου σας: **αποκλίνουσες, τάσεις, ιδέες, μνήμη, αλληλεπίδραση**.
9. Να γράψετε ένα **συνώνυμο** για κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου: **σπουδαίοι, θέληση, βελτιώσουν, ταλέντα, έξυπνοι**.
10. Να γράψετε ένα **αντώνυμο** για κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου: **ζωή, δουλειά, δεξιότητα, αρνητικό, ξοδεύετε**.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πηγή κειμένου: <http://www.protagon.gr/>

Διασκευή κειμένου – Επιμέλεια φύλλου έργου: Αθηνά Ν. Μαλαπάνη, Φιλόλογος

*Ας ξεχάσουμε τα βιβλία. Στα σχολεία του μέλλοντος, κατά τη διάρκεια του μαθήματος της Ιστορίας της Τέχνης, για παράδειγμα, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα έχουν τη δυνατότητα να περπατάνε ανάμεσα στα ηλιοτρόπια ή κάτω από τα κυπαρίσσια του Βαν Γκογκ. Γιατί αρκούν, πλέον, ένας τρισδιάστατος προβολέας και δύο τηλεχειριστήρια που διατίθενται ήδη στην αγορά. Ας φανταστούμε έναν υπολογιστή να εκτελεί χρέη διορθωτή ή και φροντιστή. Δίχως φωνές και νεύρα και με μοναδικό στόχο τη βελτίωση και την πρόοδο του παιδιού. Ας εξοικειωθούμε με στυλό που γράφουν στο αέρα και με λογισμικά που ενημερώνουν τους δασκάλους για τους μικρούς «νταήδες» της τάξης τους. Ας αποδεχτούμε πως τα παιδιά του μέλλοντος στο σχολείο θα πηγαίνουν δίχως τσάντα. Και όλα αυτά, γιατί η τελευταία λέξη της εκπαίδευσης είναι η ψηφιακή τεχνολογία, γράφει η ιταλική **la Repubblica**.*

Μια ιδέα από τα σχολεία του μέλλοντος είχαν την ευκαιρία να πάρουν όλοι όσοι βρέθηκαν προσφάτως στη Φλωρεντία, όπου πραγματοποιήθηκε η **Didacta**, η μεγαλύτερη έκθεση για την εκπαίδευση στον κόσμο. Επί τρεις ημέρες, 150 εκθέτες

(πρωτοπόροι της τεχνολογίας) παρουσίασαν τα τελευταία δημιουργήματά τους, που πρόκειται να φέρουν επανάσταση στις σχολικές αίθουσες. Μαζί τους ήταν και 4.000 δάσκαλοι και καθηγητές για να παρουσιάσουν νέες μεθόδους διδασκαλίας, κατάλληλες για την πρόοδο της τεχνολογίας προς όφελος των μαθητών. Μερικές από τις σημαντικότερες μεθόδους διδασκαλίας είναι οι εξής:

Ένας Μικρός Πρίγκιπας από κολοκύθα

Στα σχολεία του μέλλοντος, οι μικροί μαθητές θα μπορούν να εκτυπώνουν τρισδιάστατα τους Επτά Νάνους πάνω σε πατάτες ή τον Μικρό Πρίγκιπα πάνω σε μια κολοκύθα και μετά να τους τρώνε όλοι μαζί (...), χάρη στον **3D Food Printer**, έναν τρισδιάστατο εκτυπωτή κόστους 2.800 ευρώ, που επιτρέπει στα παιδιά να μεταμορφώνουν φρούτα και λαχανικά στους αγαπημένους ήρωές τους. Πρόκειται για έναν εξαιρετικό τρόπο εξοικείωσης με την τεχνολογία, μέσω του οποίου τα παιδιά μαθαίνουν όλα όσα πρέπει να γνωρίζουν περί υγιεινής διατροφής, όπως υποστηρίζουν οι ειδικοί.

Ένα λογισμικό κατά του *bullying*

Ένα ισχυρό όπλο στη μάχη κατά της μάστιγας του *bullying* προσφέρει η **Lenovo** στους καθηγητές του μέλλοντος. Πρόκειται για ένα *notebook* εφοδιασμένο μ' ένα λογισμικό που επιτρέπει τον έλεγχο όλων όσων γράφουν οι μαθητές στις όποιες συσκευές τους. Πώς λειτουργεί; Στην αρχή κάθε σχολικής χρονιάς, οι διδάσκοντες δημιουργούν μια λίστα με δυνητικά «επικίνδυνες» λέξεις. Κάθε φορά που κάποιος μαθητής ή μαθήτρια γράφει μία από αυτές, εκείνοι ενημερώνονται αυτόματα με μια ειδοποίηση στην οθόνη του κινητού τους. Αν κάποιος γράψει, για παράδειγμα, τη λέξη «θάνατο», θα ενημερωθούν άμεσα έχοντας ωστόσο τη δυνατότητα να ελέγχουν εάν έγραψε «εύχομαι τον θάνατό σου» ή «τα σενάρια για τον θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου είναι πολλά».

Σχεδιάζοντας την Ακρόπολη στον αέρα

Στα σχολεία του μέλλοντος τα παιδιά θα παίρνουν το στυλό και θα σχεδιάζουν την Ακρόπολη ή το Κολοσσαίο ή τον καθεδρικό της Παναγίας των Παρισίων. Αλλά τα σχέδιά τους δεν θα μένουν στα χαρτιά. Θα ορθώνονται προς τα πάνω, αποκτώντας τρεις διαστάσεις. Ο νέος τρόπος για να διδάσκουν οι καθηγητές ταυτόχρονα στους μαθητές Γεωμετρία, Μαθηματικά και Ιστορία της Αρχιτεκτονικής, είναι μέσω της χρήσης του

3Doodler start, ενός επαναστατικού στυλό με το οποίο μπορεί κανείς να σχεδιάσει ό,τι επιθυμεί στον αέρα. Κυριολεκτικά. Χάρη σε μια φιλική προς το περιβάλλον ρευστή πλαστική ουσία που έχει χαμηλό σημείο τήξης και γι' αυτό, στερεοποιείται πολύ γρήγορα.

Ημερολόγιο για ανάπτυξη της υπολογιστικής σκέψης

Πρόκειται για κάτι ανάμεσα σε ένα παραδοσιακό ημερολόγιο και μια διαδραστική ατζέντα. Το αποκαλούμενο **ημερολόγιο του coding**, δημιούργημα του Ιταλού Αλεσάντρο Μπολιόλο, καθηγητή στο πανεπιστήμιο του Ουρμπίνο και πρέσβη της Ιταλίας στην **Europe Code Week**, αποτελεί ένα εξαιρετικό εργαλείο που κατασκευάστηκε για την εξοικείωση των μικρών παιδιών, ηλικίας ακόμη και εννέα ετών, με την υπολογιστική σκέψη. Υπάρχουν οι κλασικές σελίδες με τις ημέρες της εβδομάδας. Αλλά κατεβάζοντας δωρεάν την κατάλληλη εφαρμογή και στρέφοντας, στη συνέχεια, την οθόνη του *έξυπνου κινητού* τους προς το χαρτί, μαθητές και μαθήτριες αποκτούν πρόσβαση σε κόσμους εικονικούς προς ανακάλυψη. Με λιγότερο από 19 ευρώ, οι γονείς του μέλλοντος μπορούν να αποκτήσουν χώρο επαρκή για μια ολόκληρη σχολική χρονιά, στον οποίο τα παιδιά θα σημειώνουν τα καθήκοντα αλλά και τις όποιες σκέψεις τους, ενώ οι καθηγητές όλα όσα θα θέλουν να επισημάνουν στους κηδεμόνες.

Ένας φωνητικός μείκτης κατά της δυσλεξίας

Η ενσωμάτωση στο σχολείο έχει πλέον να κάνει και με την τεχνολογία και τα παιδιά που βασανίζονται λόγω δυσλεξίας, δυσγραφίας ή άλλων μαθησιακών δυσκολιών, τα οποία μπορούν τώρα να εισέρχονται σ' ένα μαθησιακό περιβάλλον δίχως προηγούμενο, ένα περιβάλλον ψηφιακό, στο οποίο θα κρατούν σημειώσεις και θα συντάσσουν και θα διορθώνουν τα κείμενά τους με την αρωγή ενός φωνητικού μείκτη. Τα εύσημα ανήκουν και πάλι στη **Lenovo**, αλλά και στον ιταλικό εκπαιδευτικό οίκο **Edizioni Centro Studi Erickson**.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε την **περίληψη** του κειμένου σε 100-120 λέξεις.
2. Να δώσετε έναν **δικό σας τίτλο** στο κείμενο (με ή χωρίς σχόλιο).

3. Σε ποιο **κειμενικό είδος** κατατάσσεται το παραπάνω κείμενο; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με παραδείγματα – χωρία του ανωτέρω κειμένου.
4. Ποιος/-οι είναι ο/οι **τρόπος/-οι και τα μέσα πειθούς** της πρώτης παραγράφου του κειμένου; Ποια η **λειτουργία** τους;
5. *Ας ξεχάσουμε, Ας φανταστούμε, Ας εξοικειωθούμε, Ας αποδεχτούμε*: Τί κατορθώνει ο συγγραφέας του κειμένου με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου και την προτροπική προστακτική; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
6. Να σχολιάσετε τη **γλώσσα** και το **ύφος** του κειμένου αιτιολογώντας τους χαρακτηρισμούς σας με αναφορές μέσα από το κείμενο.
7. *Πώς λειτουργεί*; Ποιο **σχήμα λόγου** εντοπίζετε εδώ; Ποια η **σημασία** του; Μα αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
8. Να εντοπίσετε τέσσερις προτάσεις με **συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας**.
9. Να γράψετε από ένα **συνώνυμο** για κάθε μία από τις λέξεις του κειμένου: *δημιουργήματα, ισχυρό, δυσκολιών, αρωγή*.
10. Να γράψετε από ένα **αντώνυμο** για κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου σας: *κατασκευάστηκε, κατάλληλη, ενσωμάτωση εισέρχονται*.

[Ο χαρακτήρας του γνήσιου διαλόγου]

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο διάλογος είναι η πιο πολιτισμένη, αλλά και η πιο απαιτητική μορφή επικοινωνίας, καθώς προϋποθέτει και αναπτύσσει τις αρετές που βρίσκονται στα θεμέλια της πολιτισμένης ζωής. Ο σκοπός του διαλόγου δεν είναι η πειθώ ή η άσκηση επιρροής, αλλά η ανάδειξη των ανησυχιών, των προβληματισμών, των συναισθημάτων και των αξιών των συνομιλητών. Σαν τη γνήσια επιστημονική έρευνα ο διάλογος δεν έχει προκαθορισμένους ή οριοθετημένους στόχους. Ο χαρακτήρας του καθορίζεται από τους κανόνες που ενυπάρχουν μέσα στα γλωσσικά παιχνίδια και από τις ηθικές και διανοητικές αρετές, που συγκροτούν τον χαρακτήρα αυτών που συνδιαλέγονται.

Γι' αυτό τον λόγο ο διάλογος δε χρειάζεται διευθυντές, προπονητές, αρχηγούς ή επιθεωρητές, οι οποίοι συνήθως προσπαθούν να επιβάλουν τις δικές τους απόψεις, αξίες και τρόπους ζωής. Αντίθετα, ο διάλογος και ο πολιτισμός που στηρίζεται πάνω

σε αυτόν, είναι πάντοτε ελεύθεροι και ανοιχτοί και δεν μπορούν να επιζήσουν κάτω από αυταρχικές ιδεολογίες και μονόλογους. Οι συμμετέχοντες σ' αυτόν δεν οχυρώνονται πίσω από τα αγαπημένα τους συνθήματα, δόγματα ή προκαταλήψεις, δε δίνουν προστάγματα και αποφεύγουν να συμπεριφέρονται σαν προφήτες, νομοθέτες ή επαναστάτες. Εκφράζουν τις αμφιβολίες και τις γνώμες τους, τις ελπίδες και τους φόβους τους, τις επιθυμίες και τα σχέδιά τους και ακούνε τους συνομιλητές τους με σεβασμό, κατανόηση και υπομονή. Αυτό δε σημαίνει ότι δε διαφωνούν με τους συνομιλητές τους, αλλά οι διαφωνίες τους αποτελούν ευκαιρίες για περισσότερη αυτοεξέταση, κατανόηση και περίσκεψη και όχι αφορμές για αυτοπροβολή ή προσβολή των άλλων.

Στον γνήσιο διάλογο υπερβαίνουμε τις προσωπικές μας φιλοδοξίες και την επιθυμία για αυτοπροβολή και στρέφουμε την προσοχή μας στις σκέψεις του συνομιλητή μας και στις απαιτήσεις του προβλήματος που συζητούμε. Χωρίς μια τέτοια υπέρβαση - που έχει τις ρίζες της στον χαρακτήρα και στο όραμά μας για μια πολιτισμένη ζωή - δεν μπορεί να υπάρξει εποικοδομητικός και δημιουργικός διάλογος. Ο γνήσιος διάλογος έχει τον δικό του ρυθμό και τη δική του αρμονία χωρίς κακόφωνους και σκληρούς ήχους. Όταν, λοιπόν, υπολογίσουμε την τεράστια σημασία των αρετών του διαλόγου, τότε μπορούμε να κατανοήσουμε τον σημαντικό ρόλο του σχολείου στην καλλιέργεια του διαλόγου και στον περιορισμό της λογικής της βίας, η οποία χαρακτηρίζει την εποχή μας.

Πολλά παιδιά μεγαλώνουν με την πεποίθηση ότι η βία είναι το αποτελεσματικότερο μέσο για την επίλυση των προβλημάτων τους, που προκύπτουν στην καθημερινότητα και στις σχέσεις τους με τους άλλους. Για τη διαμόρφωση αυτής της αντίληψης δεν ευθύνονται τα ίδια, αλλά τα ερεθίσματα, που δέχονται καθημερινά από την ευρύτερη κοινωνία, από τις σχέσεις μέσα στην οικογένεια, από τη συμπεριφορά των μεγαλύτερων, από τη στάση των πρωταγωνιστών κινηματογραφικών ταινιών. Με δεδομένη, επομένως, την παραπάνω κοινωνική πραγματικότητα, το σχολείο, σε πείσμα των κοινωνικών συνθηκών και καταστάσεων, πρέπει να λειτουργεί ως χώρος διαμόρφωσης ήθους. Χρειάζεται να προβάλλει σωστές κατευθυντήριες αρχές για τη ζωή του νέου και να τού μαθαίνει ότι ο διάλογος και όχι η βία είναι το πιο πολιτισμένο, δημοκρατικό, αλλά και αποτελεσματικό μέσο επίλυσης των όποιων διαφορών.

A. Καπεζίδης, στο ηλεκτρονικό περιοδικό *24γράμματα*, 29.9.2014 (διασκευή)

1. Να γράψετε από **μία πρόταση** για καθεμιά από τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με έντονη γραφή: **συνομιλητών, προκαθορισμένους [..] στόχους, κατανόηση και υπομονή, επικοδομητικός [..] διάλογος, μέσο επίλυσης των [..] διαφορών.** (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος κλπ.).
2. **επιθεωρητές, οχυρώνονται, επαναστάτες:** Να σχηματίσετε **τρεις προτάσεις** χρησιμοποιώντας σε καθεμιά από αυτές μία από τις υπογραμμισμένες λέξεις της δεύτερης παραγράφου του κειμένου. Να φροντίσετε ώστε σε κάθε πρόταση να φαίνεται η **μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση** της κάθε λέξης.
3. Να εντοπίσετε τα **δομικά μέρη** της **δεύτερης παραγράφου (Γι' αυτό τον λόγο... των άλλων)** του κειμένου.
4. Να γράψετε από **μία πρόταση** για καθεμιά από τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με έντονη γραφή: **πολιτισμένη, διάλογος, διαφωνίες, βίας, κατευθυντήριες αρχές.** (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος κλπ.)
5. Να εντοπίσετε στο κείμενο **τρεις λέξεις/φράσεις**, οι οποίες χρησιμοποιούνται με **μεταφορική/συνυποδηλωτική σημασία.**

*Συγκεντρωτικά θέματα από την Τράπεζα Θεμάτων
Επιμέλεια- Παρουσίαση: Μαλαπάνη Ν. Αθηνά, Κλασική Φιλολόγος*

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΗΠΑ, 2012. Μία μελέτη του Εθνικού Ιδρύματος Προστασίας Τεχνών είναι άκρως αποκαλυπτική αναφορικά με τη σπουδαιότητα της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης στη γνωστική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Όσα έχουν πρόσβαση στις τέχνες στο σχολικό περιβάλλον εμφανίζουν πενταπλάσιες πιθανότητες αποφοίτησης από το σχολείο, σε σχέση με όσα της στερούνται, όπως και υπερ-τριπλάσια ποσοστά ολοκλήρωσης της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Όντως, την ώρα που σε όλο και περισσότερες χώρες η σταθερή και δυναμική παρουσία των τεχνών είναι δομικό στοιχείο του εκπαιδευτικού τους συστήματος, εκείνες απουσιάζουν από το ελληνικό σχολείο. «Η τέχνη της αριστείας» είναι ο τίτλος του συγκεκριμένου ρεπορτάζ.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Η αμερικανική εκπαίδευση απαξιώνει τις τέχνες.
2. Τα παιδιά που εκπαιδεύονται και στις τέχνες έχουν τριπλάσια ποσοστά ολοκλήρωσης του σχολείου.
3. Οι νέοι που έχουν λάβει καλλιτεχνική παιδεία έχουν τουλάχιστον πενταπλάσια ποσοστά επιτυχίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
4. Η ελληνική εκπαίδευση απαξιώνει τις τέχνες.

«Μάθηση διά της αφής». Το περσινό καλοκαίρι η τεχνολογία της επαυξημένης πραγματικότητας θα συστηθεί παγκοσμίως στο ευρύ κοινό μέσω του παιχνιδιού *Pokemon Go*, το οποίο θα κατηγορηθεί για πρόκληση μιας *συλλογικής τρέλας*. Κι όμως, οι εφαρμογές της επαυξημένης πραγματικότητας, πέρα από το να μας κάνουν κυνηγούς του Πικάτσου και της Τζίγκλιπαφ, μετατρέπουν τη μάθηση σε μία ενεργητική διαδικασία, ενώ κάνουν τα πρώτα τους σχολικά βήματα και στη χώρα μας με ιδιαίτερα ενθαρρυντικά αποτελέσματα, ειδικά για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. *Η αλληλεπίδραση είναι κάτι που λείπει από τα σχολικά μας προγράμματα. Με την επαυξημένη πραγματικότητα, ο μαθητής δεν δέχεται απλά μια γνώση, αλλά και συμμετέχει σε αυτήν*, σημειώνει η ειδική παιδαγωγός κ. Κ. Παπούλια.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Το παιχνίδι *Pokemon Go* είναι καταστροφικό για τη νοημοσύνη των παιδιών.
2. Το παιχνίδι *Pokemon Go*, το οποίο ανήκει στην εικονική πραγματικότητα, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην εκπαίδευση των παιδιών σήμερα.
3. Αυτή η ψηφιακή εφαρμογή διευκολύνει την αλληλεπίδραση στην κατάκτηση της γνώσης, κάτι που λείπει από το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας.
4. Η ψηφιακή εφαρμογή που αναφέρει το κείμενο στηρίζεται στην αίσθηση της όσφρησης.

Όλοι γνωρίζουμε ότι τα οπιούχα παυσίπονα προορίζονται για τους καρκινοπαθείς σε τελικό στάδιο και τους ασθενείς που αντιμετωπίζουν οξύτερες κρίσεις πόνου. Κι όμως, αμερικανικές φαρμακευτικές εταιρείες κατόρθωσαν να γενικεύσουν τη χρήση τους, αποκομίζοντας οι ίδιες αμύθητα κέρδη, οδηγώντας ωστόσο, στην εξάρτηση και μοιραία, στον θάνατο εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους στην άλλη πλευρά του

Ατλαντικού, την ώρα μάλιστα που εμφανίζουν τα οπιούχα φάρμακα ως απολύτως ασφαλή και μη εθιστικά. Στην Καλιφόρνια, ψηφίστηκε νόμος που απαλλάσσει τους γιατρούς από οποιαδήποτε ευθύνη σε περίπτωση αλόγιστης χρήσης οπιούχων σκευασμάτων. «Εξάρτηση από το ράφι» είναι ο τίτλος του ρεπορτάζ της *Σχεδίας* για την επιδημία των οπιοειδών στις ΗΠΑ.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Το κείμενο αποτελεί παρουσίαση ενός επικείμενου άρθρου του περιοδικού *Σχεδία*.
2. Η χρήση των οπιοειδών φαρμάκων είναι ελεγχόμενη.
3. Οι επιστήμονες προβάλλουν την πιθανότητα εθισμού στα οπιοειδή παυσίπονα.
4. Οι φαρμακευτικές εταιρείες έχουν ζημία από την προβολή των οπιοειδών φαρμακευτικών παρασκευασμάτων.

«Μια συνάντηση με το “κάτι”». Ένας ανατρεπτικός αργεντινός καλλιτέχνης δημιουργεί έναν τεράστιο κήπο στο κέντρο της Αθήνας, μέσα από τον οποίο αφηγείται την παγκόσμια ιστορία του ανθρώπινου είδους, του επεκτατισμού και των πολέμων. «Για τους Έλληνες το έδαφος σημαίνει πολλές στρώσεις συγκρουόμενων πολιτισμών, για τους Αργεντινούς, συνδέεται με τη μαζική γεωργία με σκοπό την εξαγωγή», επισημαίνει, ανάμεσα σε άλλα, στη συνέντευξή του στη *Σχεδία*, ο Αντριάν Βιλάρ Ρόχας.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Ο Αντριάν Βιλάρ Ρόχας είναι ο δημοσιογράφος που πήρε συνέντευξη από έναν Αργεντινό καλλιτέχνη.
2. Οι Αργεντινοί αντιλαμβάνονται τη γη ως μέσο καλλιέργειας και επιβίωσης.
3. Οι Έλληνες δεν έχουν χρησιμοποιήσει τη γη ως μέσο ιμπεριαλιστικής πολιτικής.
4. Η έκθεση αποτελεί ένα βιομηχανικό πάρκο.

Ένας συμπατριώτης μας μεταναστεύει στα πέρατα της γης, κατακτά το αυστραλιανό όνειρο και ξεκινά να ανακαλύψει τον κόσμο. «Σίγουρα βιώνεις ένα ταξίδι στον χρόνο. Πότε στο μέλλον, μ’ όλα τα τεχνολογικά επιτεύγματα που υπάρχουν παντού, και πότε

στο παρελθόν, γιατί πολλά μέρη στην Ιαπωνία έχουν μείνει ανέγγιχτα από το χρόνο», σημειώνει για την περιπλάνησή του στην ασιατική χώρα ο Βασίλης Πολυχρονόπουλος.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Ο Βασίλης Πολυχρονόπουλος επισκέφτηκε την Αυστραλία.
2. Ο Βασίλης Πολυχρονόπουλος δεν υπήρξε μετανάστης παρά μόνο ταξιδιώτης.
3. Ο Βασίλης Πολυχρονόπουλος βλέπει τα ταξίδια ως περιπλάνηση μόνο σε τόπους.
4. Ο χρόνος δεν μεταβάλλει ούτε επηρεάζει τα ταξίδια μας.

«Μια μέρα πάνω στη *Σχεδία*». Την Τρίτη 19 Σεπτεμβρίου, θα πραγματοποιηθεί στην Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων η καθιερωμένη συναυλία της *Σχεδίας*. Κοντά μας φέτος θα είναι η Ελευθερία Αρβανιτάκη, οι Gado Dilo, ο Σπύρος Γραμμένος, ο Στάθης Δρογώσης, οι Quilombo, οι Μέλισσες, ο Μανώλης Φάμελλος και η Μαριέττα Φαφούτη, ενώνοντας τη φωνή τους ενάντια στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η *Σχεδία* για πρώτη φορά δεν θα κάνει μόνο ένα μουσικό ταξίδι, αλλά θα σκαρώσει θεατρικά δρώμενα και άλλες δράσεις για όλους, μικρούς και μεγάλους.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Η *Σχεδία* ετοιμάζει μια συναυλία, που θα περιλαμβάνει μόνο τραγούδια από γνωστούς τραγουδιστές.
2. Στη συναυλία θα υπάρχει και μια θεατρική νότα αυτή τη χρονιά.
3. «Μια μέρα πάνω στη *Σχεδία*» είναι κυριολεξία, το κοινό θα ανέβει σε μία σκεδία για να παρακολουθήσει τη συναυλία.
4. Η συναυλία τα γίνει στο Μέγαρο Μουσικής.

Ζούμε σε έναν κόσμο όπου βιώνουμε πολλαπλές ζωές ταυτόχρονα, έχοντας πρόσβαση στη καθημερινότητα χιλιάδων ανθρώπων, ενώ παράλληλα διστάζουμε να δημιουργήσουμε δικές μας αυθεντικές και όχι μαζικά τυποποιημένες αναμνήσεις χωρίς να τις αποτυπώσουμε σε φωτογραφίες στο Instagram, το snapchat ή το Twitter, καθώς φοβόμαστε πως αν δεν αποτελέσουν ψηφιακό δεδομένο θα χαθούν με την πάροδο του χρόνου. Η Victoria Siemer, στην σειρά φωτογραφιών με τίτλο «Ανθρώπινο Λάθος» (*Human Error*) αποτύπωσε την κατάρρευση μιας σχέσης με τους σύγχρονους όρους της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης στην εποχή του Internet, του Facebook και του

Instagram. Συνειδητοποίησε τότε πως οι σχέσεις και η απογοήτευση του χωρισμού μοιάζουν με απροσδόκητο λάθος στον υπολογιστή. Εμφανίζονται σχεδόν από το πουθενά και σε αφήνουν σαστισμένο να ψάχνεις τρόπο να επιλύσεις το πρόβλημα.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Η υπερβολική ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προκαλεί παραβίαση της ιδιωτικότητάς μας.
2. Το *Human Error* είναι ένα θεατρικό δράμα.
3. Η Victoria Siemer αποτυπώνει πώς η τεχνολογία προκαλεί τον χωρισμό ενός ζευγαριού.

Σε μαγαζί στο Ηράκλειο, οι ελεγκτές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων προπηλακίστηκαν, απειλήθηκαν και διώχτηκαν από το μαγαζί. Εκείνοι επέστρεψαν με την αστυνομία. Έκαναν τον έλεγχο, βεβαίωσαν παραβάσεις και επέβαλαν πρόστιμα. Δεν διάβασα τίποτε όμως, στη σχετική ειδησεογραφία, για τη χυδαία συμπεριφορά που είχαν αρχικά οι υπεύθυνοι του καταστήματος έναντι των ελεγκτών. Δεν είχαν καμία συνέπεια για τους δράστες η αρχική επίθεση, οι προπηλακισμοί και οι απειλές; Προφανώς, οι τραμπουκισμοί επιβραβεύονται. Μάλιστα στην Κρήτη τους λένε λεβεντιά...

Επιλέξτε το ορθό:

1. Οι ελεγκτές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δεν κατάφεραν να κάνουν τον οικονομικό έλεγχο ενός μαγαζιού στο Ηράκλειο λόγω της επιθετικής συμπεριφοράς των ανθρώπων.
2. Οι ελεγκτές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δέχτηκαν επιθετική αντιμετώπιση από ανθρώπους σε κατάσταση του Ηρακλείου.
3. Οι παρευρισκόμενοι που συμπεριφέρθηκαν επιθετικά τιμωρήθηκαν βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Στη συνηθέστερη εκδοχή της Κοιμήσεως την κεντρική θέση στην εικόνα κατέχει η Παναγία. Εμφανίζεται ξαπλωμένη σε φέρετρο καλυμμένο από πολυτελή σινδόνη. Έχει τα χέρια της σταυρωμένα στο στήθος και μοιάζει ωσάν να κοιμάται ύπνο γαλήνιο. Στο πλάι εικονίζεται ο Χριστός να κρατά στα χέρια του την ψυχή της μητέρας του με τη μορφή ενός σπαργανωμένου βρέφους. Τον Χριστό παραστέκουν δύο άγγελοι

λαμπαδηφόροι. Δεξιά και αριστερά από το κρεβάτι εικονίζονται συνήθως οι Απόστολοι με προεξάρχοντες τον Πέτρο και τον Παύλο. Ο πρώτος στέκεται πάνω από το κεφάλι της Παναγίας, ο δεύτερος βρίσκεται στα πόδια της. Στα δύο άκρα της εικόνας υπάρχουν ανοικτές θύρες από όπου φαίνονται να εισέρχονται γυναίκες που πρόκειται να μοιρολογήσουν την Κοιμωμένη. Από τον 12ο αιώνα και εξής στην εξεικόνιση της Κοιμήσεως εμφανίζεται το επεισόδιο του εβραίου Ιεφωνίου ο οποίος επιχειρεί να μιάνει το φέρετρο.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Η εικόνα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου περιελάμβανε εξ αρχής το επεισόδιο του βέβηλου που προσπάθησε να κακομεταχειριστεί το άψυχο σώμα της.
2. Ο Χριστός απεικονίζεται κρατώντας τον εαυτό του σε βρεφική ηλικία.
3. Η Παναγία κοιμώμενη περιστοιχίζεται από τον Πέτρο και τον Παύλο.
4. Το βρέφος είναι η ψυχή της Κοιμώμενης Θεοτόκου.

Είναι δύσκολο να εκτιμήσει κανείς τους αμέτρητους συνειρμούς και τις ατελείωτες μνήμες που έχουν οι έννοιες κοντά και μακριά μέσα στις στενές ανθρώπινες σχέσεις. Σφηνωμένοι ανάμεσα στις εικόνες του χθες, στις εμπειρίες του σήμερα και στις προοπτικές του αύριο, παραπαίουμε. Στο διάλογο με τον άλλο διοχετεύονται οι αντιφάσεις και ανακυκλώνονται. Μέσα στην τρομαχτική δίνη που δημιουργείται, η απειλή για το χαμό είναι άμεση.

Εγκλωβισμένοι στο δίλημμα *αυτονομία* ή *αλληλεξάρτηση*, δοκιμάζουμε τα πάντα, φτάνουμε στα άκρα, παραιτούμαστε ή επιμένουμε λυσσαλέα, αφού επιλογή συνειδητή δεν μπορούμε να κάνουμε. Και τα δύο τα θεωρούμε εξίσου σημαντικά. Η χειροπιαστή πραγματικότητα, η καθημερινότητα της σύγχρονης ζωής, μας σπρώχνει προς την αυτονομία. Η ανθρώπινη μας υπόσταση, μας κρατά ριζωμένους στο μαζί, στην αλληλεξάρτηση. Μόνο αν καλλιεργήσουμε την ικανότητά μας για ανοιχτή επικοινωνία θα είμαστε σε θέση να συνδυάσουμε τη δυνατότητα αυτονομίας με τη διατήρηση της συναισθηματικής ασφάλειας που προσφέρει η συμβίωση.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Πρέπει να επιλέγουμε πάντοτε την αυτονομία.
2. Οι ανθρώπινες σχέσεις είναι βατές και δεν προκαλούν διλήμματα.
3. Η αλληλεξάρτηση είναι αρνητική.

4. Απαραίτητη είναι η ουσιαστική επικοινωνία με τον άλλον για να δημιουργηθεί μια υγιής σχέση με τον άλλον.

Είμαι πλήρως συνειδητοποιημένη. Με την απόκτηση του *smartphone*, η κόρη μου είναι και αυτή μια εκπρόσωπος της *iGen* (*iΓενιάς*) - ας μου επιτραπεί να υποκλέψω τον νεολογισμό της Τζιν Μ. Τουέντζ, καθηγήτριας της Ψυχολογίας στο Πολιτειακό Πανεπιστήμιο του Σαν Ντιέγκο. Περιλαμβάνει κάπως αυθαίρετα τους γεννημένους μεταξύ 1995 και 2012. Μπροστά τους οι περίφημοι *Millennials* (χονδρικά οι γεννημένοι από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι το 2000) είναι κάτι σαν τους *Homo Erectus* του *Internet* (γιατί το *iPad* έκανε την εμφάνισή του μόλις το 2010). Όσο για εμάς, τους περισσότερους γονείς εφήβων, τη *Γενιά X* δηλαδή (χονδρικά, μεταξύ 40 και 55 ετών), δεν είμαστε παρά θλιβερά απομεινάρια ενός αναλογικού κόσμου που παλεύουν να το «παίζουν» κάτι που δεν θα γίνουν ποτέ: ψηφιακά ιθαγενείς.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Οι *Millennials* δεν ξέρουν τίποτα από το Διαδίκτυο.
2. Οι *Millennials* γνώρισαν το *iPad*.
3. Η Γενιά X μπορεί να είναι γονείς ή ακόμη και παππούδες των εκπροσώπων της *iGen* (*iΓενιάς*).
4. Ο όρος *iGen* (*iΓενιάς*) ανήκει στη συγγραφέα του συγκεκριμένου κειμένου.

Σε άρθρο της στο *Atlantic* (Σεπτέμβριος 2017) με τίτλο «Have Smartphones Destroyed a Generation?» («Τελικά τα smartphones κατέστρεψαν μια ολόκληρη γενιά;»), η Τουέντζ εμφανίζεται κομιστής λίαν δυσοίωνων προβλέψεων. *Ακόμη και όταν ένα κοσμολογικό γεγονός - ένας πόλεμος, ένα τεχνολογικό άλμα, μια Free συναυλία μέσα στη λάσπη - παίζει έναν θεμελιώδη ρόλο στη διαμόρφωση μιας ομάδας νέων ανθρώπων, δεν υπάρχει ένας και μοναδικός παράγοντας ικανός να καθορίσει μια ολόκληρη γενιά. Τα στυλ γονεϊκότητας εξακολουθούν να αλλάζουν, όπως άλλωστε και η σχολική ύλη και η κουλτούρα, και αυτά μετρούν. Αλλά η ταυτόχρονη ανάδυση του smartphone και των Social media έχει προκαλέσει σεισμική δόνηση μιας κλίμακας που έχουμε πολύ καιρό να δούμε, αν δηλαδή την έχουμε δει ποτέ. Υπάρχουν αδιάσειστες αποδείξεις ότι οι συσκευές*

που έχουμε εναποθέσει στα χέρια των νέων ανθρώπων έχουν βαρύτατες συνέπειες και τους καθιστούν σοβαρά δυστυχείς.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Πολλά γεγονότα έχουν επηρεάσει τη διαμόρφωση μιας γενιάς ανθρώπων, αλλά οι σύγχρονες τεχνολογίες φαίνεται να έχουν φέρει μια πραγματική επανάσταση με ιδιαίτερες επιπτώσεις.
2. Η ανάδειξη του *smartphone* και των *Social media* δεν έχει προκαλέσει σοβαρά προβλήματα στους νέους σήμερα.
3. Η ανάδειξη του *smartphone* και των *Social media* έχει γίνει με μεγάλο χρονικό κενό ανάμεσά τους.
4. Οι σύγχρονες τεχνολογίες καθιστούν απαραίτητος τους σημερινούς νέους ψυχολογικά ασθενείς.

Κατάθλιψη, αποστέρηση ύπνου, απομόνωση (σε μια περίοδο που οι κοινωνικές δεξιότητες πρέπει να ακονίζονται), αποξένωση από τους γονείς (ο σημερινός έφηβος απλώς περιμένει πότε η μαμά θα βγει από το δωμάτιο για να μείνει μόνος με το *smartphone* του), δεν θα ήταν υπερβολή να πεις ότι οι εκπρόσωποι της *iGen* βρίσκονται στο χείλος της χειρότερης κρίσης ψυχικής υγείας εδώ και δεκαετίες. Θυμίζω βέβαια και το άρθρο «Are Teenagers Replacing Drugs With Smartphones?» («Μήπως οι έφηβοι αντικαθιστούν τα ναρκωτικά με τα *smartphones* τους;») πριν από λίγους μήνες στους *New York Times*. Η Τουέντζ τα αναλύει όλα αυτά διεξοδικά στο βιβλίο της *iGen* (εκδ. Simon & Schuster) που μόλις κυκλοφόρησε.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Η Τουέντζ είναι η συγγραφέας του κειμένου σας.
2. Η ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων δεν αποτελεί βασική ανάγκη της εποχής αυτής.
3. Ένας έφηβος εθισμένος στις σύγχρονες τεχνολογίες και το διαδίκτυο είναι σίγουρα καταθλιπτικός.
4. Ένας έφηβος εθισμένος στις σύγχρονες τεχνολογίες και το διαδίκτυο μπορεί να υποφέρει από αϋπνίες.

Μια γυναίκα οφείλει να είναι αδύνατη, μια γυναίκα οφείλει να νοιάζεται πάντα για την σιλουέτα της. Και εάν ακόμα ο δικός σου κοινωνικός περίγυρος είχε την παιδεία να αντιμετωπίζει τους υπέρβαρους ανθρώπους με πιο 'τακτ', τα παγιωμένα πρότυπα ομορφιάς και πάλι θα έβρισκαν τον τρόπο να εισέλθουν στην αθώα παιδική ψυχή σου, ίσως μέσα από την τηλεόραση.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Το κείμενο αναφέρεται στην εικόνα του σώματος της γυναίκας και πώς επιδρά στην ψυχολογία της.
2. Η συγγραφέας του κειμένου πάσχει από νευρογενή ανορεξία.
3. Όλοι οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν με διακριτικότητα το πάχος.
4. Δεν υπάρχουν πρότυπα και ρατσισμός ως προς τη σωματική διάπλαση.

Εν τοιαύτη περιπτώσει, η ψυχή καλείται να διαγνώσει την ασθένεια της όταν το ίδιο το όργανο της διάγνωσης νοσεί. Βεβαίως, εάν η φύση μάς είχε προικίσει εκ γενετής με την ικανότητα να διαισθανόμαστε και να κατανοούμε τη βαθύτερη ουσία της, και να ζούμε όλη μας τη ζωή υπό την άριστη καθοδήγησή της, δεν θα είχαμε κανέναν απολύτως λόγο να καταφεύγουμε στις θεωρίες και τα διδάγματα των σοφών. Τώρα όμως η διαίσθησή μας περιορίζεται σε κάποιες ελάχιστες αναλαμπές, που κι αυτές, υπό την καταστροφική επήρεια των κακών έξεων και των εσφαλμένων αντιλήψεων, πολύ σύντομα σβήνουν, με αποτέλεσμα να χάνεται ολότελα το φως της φύσης από τα μάτια μας. Τα σπέρματα της αρετής υπάρχουν μέσα μας και, αν τα αφήναμε να βλαστήσουν, η ίδια η φύση θα μας έδειχνε τον δρόμο προς την ευτυχία- όμως εμείς, αμέσως μόλις έρθουμε στον κόσμο και μας αναγνωρίσει ο πατέρας μας, πέφτουμε κατευθείαν στα δίχτυα της κακίας και της διεστραμμένης σκέψης. Κι όταν εκείνη μας παραδώσει στους γονείς μας και στη συνέχεια μας αναλάβουν οι δάσκαλοι, είναι τόσες οι πλάνες που μας μολύνουν, ώστε η αλήθεια δίνει τη θέση της στο ψεύδος, και η σοφία της φύσης υποχωρεί μπροστά στη δύναμη της προκατάληψης.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Ο άνθρωπος μπορεί όλα να τα αντιληφθεί με το ένστικτό του.
2. Η διαίσθηση του κάθε ανθρώπου δεν περιορίζεται από προκαταλήψεις και στερεότυπα, αλλά διατηρείται ακέραιη.

3. Είναι δύσκολο να αντιληφθούμε την ασθένεια της ψυχής λόγω της περιορισμένης μας διαίσθησης.
4. Η μόλυνση της ψυχής μας από στερεότυπα και προκαταλήψεις δεν υφίσταται.

Ωστόσο, εκείνη η άλλη δόξα, που προσπαθεί να μιμηθεί την αληθινή, είναι προπετής και ασυλλόγιστη, και τις περισσότερες φορές γίνεται σύμβουλος εσφαλμένων επιλογών και κακών πράξεων: αναφέρομαι στη λαϊκή φήμη, η οποία προσπαθεί να παραχαράξει την αληθινή δόξα και να σπλώσει το κάλλος του προσώπου της με τη δική της ασχήμια. Από αυτή τυφλώνονται οι άνθρωποι, παρά τις όποιες ευγενείς φιλοδοξίες τους, και, επειδή δεν ξέρουν ούτε τι ψάχνουν να βρουν ούτε πού θα το βρουν, άλλοι οδηγούν την πατρίδα τους στο χείλος του γκρεμού κι άλλοι σκάβουν τον λάκκο τους με τα ίδια τους τα χέρια. Τουλάχιστον, όσοι αναζητούν το καλό δεν χάνουν τον δρόμο τους επειδή το θέλησαν, αλλά επειδή ακολούθησαν λανθασμένη κατεύθυνση. Τι γίνεται όμως με τους υπόλοιπους; Γι' αυτούς που παρασύρονται από τη δίψα τους για το κέρδος και από τη φιληδονία τους, και οι ψυχές τους ταράζονται σε τέτοιο βαθμό, ώστε να απέχουν ελάχιστα από την τρέλα -άλλωστε, αυτή είναι η μοίρα των ανθρώπων που δεν διαθέτουν σοφία-, δεν υπάρχει καμιά θεραπεία;

Επιλέξτε το ορθό:

1. Η λαϊκή φήμη είναι θετική για το άτομο.
2. Η λαϊκή φήμη είναι μια κακή απομίμηση της δόξας.
3. Η λαϊκή φήμη δεν μπορεί να παρασύρει τον άνθρωπο.

Το σύνδρομο *Hikikomori* είναι μία ιδιαίτερου τύπου σοβαρή κοινωνική απόσυρση που παρατηρήθηκε αρχικά στην Ιαπωνία από τη δεκαετία του 1970 και προέρχεται από μία ιαπωνική λέξη που περιγράφει την ψυχοκοινωνική παθολογία. Η διαταραχή αυτή επηρεάζει κυρίως τους εφήβους ή τους νεαρούς ενήλικες που ζουν αποκομμένοι από τον κόσμο. Αρνούνται να επικοινωνήσουν ακόμα και με την οικογένειά τους, χρησιμοποιούν κατά κόρον το διαδίκτυο και βγαίνουν από τον προσωπικό τους χώρο μόνο για την ικανοποίηση των πιο επιτακτικών σωματικών τους αναγκών. Πολλά άτομα με το σύνδρομο αυτό περνούν περισσότερες από δώδεκα ώρες την ημέρα μπροστά από τον υπολογιστή τους. Κατά συνέπεια, περισσότεροι από τους μισούς ασθενείς βρίσκονται σε κίνδυνο εθισμού στο διαδίκτυο και περίπου το ένα δέκατο εξ αυτών θα ανταποκρινόταν θετικά σε διαγνωστικά κριτήρια για έναν τέτοιο εθισμό.

Η ιδέα του *Hikikomori* είναι αμφιλεγόμενη, κάτι που προκύπτει και από την απουσία σαφούς ορισμού καθώς και από την απουσία συναίνεσης σε όλες τις σχετικές μελέτες που αφορούν τα διαγνωστικά κριτήρια.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Το σύνδρομο *Hikikomori* αφορά μόνο σε εφήβους.
2. Το σύνδρομο *Hikikomori* προκαλεί σε πολλές περιπτώσεις αποξένωση και έλλειψη επικοινωνίας ανάμεσα στους ανθρώπους, ακόμη και του οικογενειακού περιβάλλοντος.
3. Οι πάσχοντες από αυτό το σύνδρομο έχουν και εθισμό στο διαδίκτυο.
4. Οι πάσχοντες από αυτό το σύνδρομο αποφεύγουν την επικοινωνία σε κάθε περίπτωση της ζωής τους.

Τα αίτια που προκαλούν το σύνδρομο αυτό δεν έχουν ακόμη διασαφηνιστεί πλήρως. Σε ψυχολογικό επίπεδο, πολυάριθμες αναφορές και άρθρα κάνουν λόγο για συσχέτιση του συνδρόμου αυτού με τραυματικές παιδικές εμπειρίες. Φαίνεται ότι πολλές από τις περιπτώσεις ατόμων που παρουσίασαν το *Hikikomori* αντιμετώπισαν τον κοινωνικό αποκλεισμό ως παιδιά, συχνά ως θύματα σχολικού εκφοβισμού, ή βίωσαν άλλες μορφές απόρριψης από τους συνομηλίκους τους. Μία εσωστρεφής προσωπικότητα, μπορεί επίσης να προδιαθέτει την ανάπτυξη του συνδρόμου. Στο επίπεδο της οικογένειας και του κοινωνικού περιβάλλοντος, ίσως να εντοπίζεται μία σχέση μεταξύ της εμφάνισης της διαταραχής και της δυσλειτουργικής οικογενειακής δυναμικής, της γονικής απόρριψης ή της υπερπροστασίας και της ψυχοπαθολογίας των γονέων. Τα ανεπαρκή ακαδημαϊκά επιτεύγματα φαίνεται επίσης να είναι παράγοντες που οδηγούν στην ανάπτυξη του συνδρόμου αυτού.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Τα άτομα με σύνδρομο *Hikikomori* δεν ήταν καλοί μαθητές στο σχολείο και δεν κατάφεραν να προχωρήσουν σε ακαδημαϊκό επίπεδο.
2. Το *bullying* μπορεί να ευθύνεται για την πρόκληση αυτού του συνδρόμου.
3. Οι εσωστρεφείς άνθρωποι έχουν λιγότερες πιθανότητες να προσβληθούν από αυτό το σύνδρομο.
4. Η απόρριψη ή το αντίθετο δεν μπορούν να προκαλέσουν αυτό το σύνδρομο.

Διπλό κύμα εγκατάλειψης όχι μόνο από Έλληνες αλλά και ξένους πλήττει τη χώρα με τις συνέπειες να είναι ήδη ορατές μέσα από τις επίσημες στατιστικές: ο πληθυσμός της Ελλάδας εξακολουθεί να μειώνεται ταχύτατα, ενώ η ηλικιακή πυραμίδα υφίσταται ραγδαία αλλοίωση. Όσοι εγκαταλείπουν τη χώρα, είτε έχουν ελληνικό είτε έχουν ξένο διαβατήριο, ανήκουν στις πιο παραγωγικές ηλικίες, ενώ –προφανώς– παίρνουν μαζί τους και τα παιδιά τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την επόμενη γενιά στη χώρα μας. Από την άλλη, οι ηλικιωμένοι αυξάνονται όχι μόνο ως ποσοστό του πληθυσμού αλλά και σε απόλυτο αριθμό. Παράτυπες και εξωθεσμικές μορφές καταθέσεων και εξαγωγής κεφαλαίων, όπως οι παρατρέπεζες της Μέσης Ανατολής, γνωρίζουν μεγάλη άνθηση. Πρόκειται για τις λεγόμενες *Hawala*. Ένα δαιδαλώδες αλλά και παμπάλαιο παγκόσμιο δίκτυο μεταφοράς κεφαλαίων, που διαφεύγει κάθε έλεγχο και λειτουργεί ανεξάρτητα από όλα τα συμβατικά τραπεζικά δίκτυα.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Μόνο οι Έλληνες εγκαταλείπουν την Ελλάδα.
2. Το ποσοστό των ηλικιωμένων μειώνεται δραματικά στη χώρα μας.
3. Πολλοί νέοι στην Ελλάδα μεταναστεύουν χωρίς τα παιδιά τους.
4. Το *Hawala* αποτελεί ένα παράνομο δίκτυο μεταφοράς χρημάτων σε τράπεζες του εξωτερικού.

Γραμμένα με άφθονο μαύρο χιούμορ και ύφος που θυμίζει ρεπορτάζ, τα 13 σύντομα διηγήματα εμπεριέχουν πλήθος αναφορών σε πραγματικούς και άσπονδους φίλους του Μπλουά. Πάντως, οι ιστορίες του δεν έχουν ενδιαφέρον μόνο για τους λάτρεις της ιστορίας ή του φιλολογικού κουτσομπολιού, αλλά (μετά το «πολιτισμικό σοκ» των πρώτων σελίδων) εξακολουθούν να καθηλώνουν τον αναγνώστη πάνω από έναν αιώνα μετά την πρώτη κυκλοφορία τους. Εστιάζοντας στις πιο σκοτεινές πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης, ο συγγραφέας μάς φέρνει αντιμέτωπους με τα «τέρατα» που κατοικούν βαθιά μέσα μας χωρίς καμία εμφανή πρόθεση να μας τρομοκρατήσει ή να μας κάνει κατήχηση. Η έκδοση εντάσσεται στο πλαίσιο μιας προσπάθειας ολοκληρωμένης παρουσίασης του έργου του Λεόν Μπλουά στο ελληνικό κοινό. Το διήγημά του *Η φοβερή τιμωρία ενός οδοντογιατρού* κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Άγρα το 1986, ενώ το 1997 άλλα δέκα διηγήματα συμπεριλήφθηκαν σε αφιέρωμα του περιοδικού *Πλανόδιον* και είναι διαθέσιμα σε ψηφιακή μορφή μέσω της ιστοσελίδας του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Ο Μπλουά είναι συγγραφέας που έγραψε 13 διηγήματα περιγράφοντας κάποιους φίλους του.
2. Το έργο του είναι μόνο ένα φιλολογικό κουτσομπολιό.
3. Το έργο του Μπλουά δεν βοηθά καθόλου τον αναγνώστη να κάνει μια ενδοσκόπηση.
4. Το συνολικό έργο του Μπλουά υπάρχει σε ψηφιοποιημένη μορφή.

«Να μείνεις μέσα να σκεφτείς αυτό που είπες και μας στενοχώρησες». Ο... κατ' οίκον περιορισμός είναι μια από τις πολλές αντιδράσεις γονέων, άπαξ και το παιδί τούς ανακοινώσει έναν μη αποδεκτό από εκείνους σεξουαλικό προσανατολισμό. Απόρριψη, κοινωνική απομόνωση, σχολικό εκφοβισμό, κακοποίηση – ακόμα και «διορθωτικούς βιασμούς» από συγγενικά πρόσωπα εξομολογούνται έφηβοι και νέοι στη Γραμμή Ψυχολογικής Στήριξης «11528 – ΔΠΛΑ ΣΟΥ», που απευθύνεται σε ΛΟΑΤΚΙ άτομα. «Η κακοποίηση μπορεί να έχει πολλές μορφές», επισημαίνει η δρ Ν. Παπαθανασίου, κλινική ψυχολόγος και επιστημονική υπεύθυνη, «όπως το να στερούν από το παιδί τη δυνατότητα να σπουδάσει ή να το διώχνουν από το σπίτι στα δεκαοχτώ, κάτι που δεν είναι μεν παράνομο αλλά συνιστά κακοποίηση». Από το τέλος του 2015 έως σήμερα, έχουν καταγραφεί συνολικά 500 κλήσεις. «Τα περισσότερα τηλεφωνήματα τα δεχόμαστε από το κέντρο της Αθήνας, ωστόσο τα πιο σοβαρά περιστατικά προέρχονται από την επαρχία», αναφέρει στην «Κ» η υπεύθυνη έργου Κλ. Οικονομίδου. Δευτερευόντως, κατευθύνσεις για την ορθότερη διαχείριση ζητούν και εκπαιδευτικοί. Άλλωστε, «όπως έχει καταγραφεί, οκτώ στις δέκα περιπτώσεις σχολικού εκφοβισμού συνδέεται με έμφυλες καταστάσεις».

Επιλέξτε το σωστό:

1. Το κείμενο αναφέρεται σε περιστατικά βιασμού νέων ατόμων.
2. Το *bullying* είναι πολύ συχνό σε παιδιά με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό από ό,τι επικρατεί στο σύνολο.

3. Η Γραμμή Ψυχολογικής Στήριξης «11528 – ΔΠΛΑ ΣΟΥ» απευθύνεται σε όλους τους νέους με ψυχολογικές διαταραχές.
4. Η Γραμμή Ψυχολογικής Στήριξης «11528 – ΔΠΛΑ ΣΟΥ» δεν δέχεται τηλεφωνήματα ούτε από γονείς ούτε από εκπαιδευτικούς.

Οι παλαιότεροι ενδεχομένως να υποστηρίζουν ότι τα παιδιά μάθαιναν πολύ καλά γράμματα όταν ο δάσκαλος της τάξης δίδασκε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Ωστόσο, υιοθετώντας μια νέα φιλοσοφία, στο πλαίσιο του ολοήμερου προγράμματος, τα τελευταία χρόνια στα Δημοτικά απόφοιτοι ΑΕΙ διδάσκουν εξειδικευμένα αντικείμενα (π.χ. θέατρο οι θεατρολόγοι, εικαστικά οι εικαστικοί, πληροφορική οι της αντίστοιχης ειδικότητας). Ορθή η πρακτική, αλλά τελικά αναπαρήγαγε τις γνωστές στρεβλώσεις του ελληνικού Δημοσίου. Για παράδειγμα, με την ανεργία στα ύψη επαγγελματίες συναφούς πεδίου, όπως οι θεατρολόγοι και οι απόφοιτοι δραματικών σχολών, ζητούν να έχουν πρόσβαση στη δημόσια εκπαίδευση. Και το κράτος, με μικροπολιτικά και όχι παιδαγωγικά κριτήρια, κάνει εμπόριο ελπίδας και διαχείριση της μιζέριας του.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Είναι σωστό να διδάσκει ένας δάσκαλος όλα τα μαθήματα.
2. Σήμερα, εξειδικευμένοι απόφοιτοι ΑΕΙ διδάσκουν συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα στα σχολεία.
3. Το κράτος προσλαμβάνει -κάποιες φορές- επαγγελματίες συναφούς αντικείμενου για να διδάξουν προκειμένου να ικανοποιήσει τα οικονομικά του συμφέροντα.

Σε αλλοτινές εποχές που οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να ερμηνεύσουν τις καιρικές αλλαγές και άλλα φυσικά φαινόμενα τις απέδιδαν στα κακά πνεύματα και στις δαιμονικές παρουσίες που ζηλεύουν την ανθρώπινη ευτυχία. Έτσι λοιπόν πίστευαν ότι την όμορφη αυτή εποχή για τους ανθρώπους «χαλούσαν» τα κακά πνεύματα. Είναι οι *δρίμες* του Αυγούστου ή *δρίματα*. Η λέξη παράγεται από την λέξη *δριμός*. Τα κακοποιά πνεύματα που κυριαρχούν αυτές τις μέρες φέρονται με σκληρότητα στους ανθρώπους και καταστρέφουν τις σοδιές και την υγεία τους. Στην Κύπρο τις αποκαλούσαν «κακαουστιές», κακές μέρες. Πίστευαν ότι διαρκούν από τρεις ως δώδεκα μέρες. Τα ξωτικά αυτά, οι καλικάντζαροι του καλοκαιριού, γυρίζουν στα βουνά και τα λαγκάδια

και επηρεάζουν τα νερά. Αντίστοιχες δυσοίωνες μέρες εθεωρούντο και οι έξι πρώτες μέρες του Μαρτίου σχετική παροιμία το επιβεβαιώνει: «Τ' Αυγούστου οι δρίμες στα πανιά και του Μαρτίου στα ξύλα», δηλαδή τον Αύγουστο σαπίζουν τα υφάσματα και τον Μάρτιο τα ξύλα. Τις πρώτες μέρες του Αυγούστου «μηνολογιάζουν», δηλαδή προβλέπουν τον καιρό για όλους τους μήνες του χρόνου. Είναι τα γνωστά *μερομήνια*. Από τον καιρό των δώδεκα πρώτων ημερών μάντευαν τον καιρό όλου του χρόνου.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Ο Αύγουστος είναι μήνας που ξεκινά ο χειμώνας και η κακοκαιρία, σύμφωνα με το κείμενο.
2. Οι *δρίμες ή δρίματα* είναι κακά πνεύματα.
3. Οι *κακαουστιές* διαρκούσαν όλον τον μήνα.
4. *Μηνολογιάζω* σημαίνει *περνά τον μήνα μου ευχάριστα*.

Γκρίκλις, λοιπόν. Το κόκκινο πανί. Η απόλυτη «εκβαρβάρωση» της ελληνικής γλώσσας για κάποιους. Ένα αθώο παιχνίδι με τις λέξεις και απλή προσαρμογή στις απαιτήσεις της παγκοσμιοποίησης, για άλλους. Η ουσία είναι ότι μάλλον πίσω από τις αδυναμίες ανταπόκρισης ακόμη και σε απλούς ορθογραφικούς κανόνες κάποιοι φρόντισαν με έντεχνο τρόπο να εξαφανίσουν πλήρως τη διαφορετικότητα των φωνηέντων και των διφθόγγων. Πίσω από τα αδυσώπητα κτυπήματα και κελεύσματα της παγκοσμιοποίησης, κάποιοι έσπευσαν να «χρίσουν» αυθαίρετα (αν)επίσημη γλώσσα μας τα γκρίκλις, επιβάλλοντας ένα είδος «γλωσσικής αποικιοποίησης», αποδυναμώνοντας παράλληλα αυτό που οι γλωσσολόγοι συνηθίζουν να αποκαλούν «εθνογλωσσική συνείδηση».

Επιλέξτε το ορθό:

1. Τα γκρίκλις είναι φθορά της γλώσσας.
2. Τα γκρίκλις είναι δημιουργικός τρόπος γραφής.
3. Τα γκρίκλις θεωρούνται από κάποιους φθορά της ελληνικής γλώσσας, ενώ από άλλους ένας «παιχνιδιάρικος» τρόπος γραφής και έκφρασης.
4. Αυτός ο τρόπος γραφής δεν επηρεάζει τη γλωσσική διαμόρφωση και συνείδηση των σημερινών Νεοελλήνων.

Από τα πρώτα πράγματα που πρέπει να ξεκινήσουμε, είναι να μάθουμε να αναγνωρίζουμε, να αγκαλιάζουμε και να αποδεχόμαστε το δικό μας τον θυμό. Αναγνωρίζουμε δηλαδή και παίρνουμε την ευθύνη για το συναίσθημα μας λέγοντας: «Τώρα είμαι θυμωμένος/η» και όχι «Τώρα με θύμωσες» και αναγνωρίζουμε ότι είναι εντάξει που το μικρό παιδάκι μέσα μας νιώθει αδικημένο και θυμώνει. Έπειτα, παίρνουμε λίγο χρόνο ακόμα για να ηρεμήσουμε, ώστε να δώσουμε χώρο στον ενήλικα εαυτό μας να εκφραστεί. Αφού το καταφέρουμε με τον εαυτό μας, θα μπορούμε να το κάνουμε και με τα παιδιά μας, ώστε όταν θυμώνουν να δείχνουμε κατανόηση και να τους λέμε ότι καταλαβαίνουμε ότι θυμώνουν, να τα αγκαλιάζουμε (αν φυσικά τα ίδια θέλουν) και με πολλή τρυφερότητα και αγάπη να τα βοηθάμε να εκτονώσουν τον θυμό τους. Είναι πολύ σημαντικό να μην ακυρώνουμε κανένα τους συναίσθημα, αλλά να τα βοηθάμε να τα αναγνωρίζουν και να τα διαχειρίζονται με έναν λειτουργικό τρόπο. Αν επενδύσουμε στον ψυχικό τους κόσμο θα τους έχουμε δώσει πολύτιμα εφόδια για τη ζωή τους.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Πρέπει να μην αναφέρουμε ότι είμαστε θυμωμένοι όταν μας συμβεί να αισθανθούμε αυτό το συναίσθημα.
2. Πρέπει να αναφέρουμε τον άνθρωπο που μας προκάλεσε τον θυμό.
3. Όταν τα παιδιά θυμώνουν, πρέπει να τα απομονώνουμε μέχρι να ηρεμήσουν.
4. Ο ενήλικας, όπως και το παιδί, χρειάζονται χώρο και χρόνο για να εκφράσουν και να εκτονώσουν τον θυμό τους.

Όταν ομιλούμε για τις θετικές ενεργοποιήσεις της Διαλεκτικής πρέπει να έχουμε στο νου μας φιλοσόφους όπως ο Ηράκλειτος, ο Πλάτωνας, ο Έγκελος (Hegel) και ο Μαρξ. Ενώ αντίθετα η ενασχόληση μας με τις αρνητικές ενεργοποιήσεις μας φέρνει αντιμέτωπους με την φιλοσοφία του Αριστοτέλη, του Descartes και του Καντ. Η έννοια του «αρνητικού», του «συγκρουσιακού» ή ακόμη και του «αντιφατικού», στο πεδίο των θετικών ενεργοποιήσεων της διαλεκτικής, δεν έχει το ίδιο νόημα σε σχέση με ένα συμβατικό πεδίο τυπικής λογικής, αλλά και της ευρύτερης λογικής που έχει επικρατήσει στην καθημερινότητά μας.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Η έννοια του αρνητικού είναι όμοια με το πώς αντιλαμβανόμαστε σήμερα κάτι αρνητικό.
2. Το αρνητικό δεν είναι συνώνυμο με το συγκρουσιακό και το αντιφατικό.
3. Ο Αριστοτέλης εκφράζει τις θετικές ενεργοποιήσεις της διαλεκτικής.

Δύο φαινομενικά αντίθετες έννοιες, κατά τον Ηράκλειτο για παράδειγμα, μπορεί να είναι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Ένας κόσμος αντιθέτων κατά τον οποίο όλα μάχονται μεταξύ τους, όπως επιτάσσει η αιώνια εναλλαγή και ο «πόλεμος». Αυτή είναι και η δυναμική της θετικής ενεργοποίησης. Δεν περιγράφονται τόσο αντιφάσεις, αλλά «μεταβάσεις» από τη μία έννοια στην άλλη. Οι έννοιες που συγκρούονται δεν είναι αντίθετες πραγματικά, αλλά αλλαγμένες ανανεωμένες.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Τα αντίθετα αποτελούν αρνητική ενεργοποίηση της διαλεκτικής.
2. Τα αντίθετα αποτελούν θετική ενεργοποίηση της διαλεκτικής.
3. Ο πόλεμος είναι ισοδύναμος της καταστροφής στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία.
4. Οι έννοιες παραμένουν οι ίδιες στην αρχαία ελληνική φιλοσοφική διανόηση.

Ο θυμός στην κουλτούρα μας είναι ένα συναίσθημα σχεδόν απαγορευμένο. Εμείς οι ίδιοι οι γονείς είτε δεν το επιτρέπουμε στον εαυτό μας να το βιώσουμε, είτε τον εκφράζουμε πολύ έντονα με φωνές στα παιδιά μας, αλλά όταν τα ίδια τον βιώνουν, δεν ξέρουμε πώς να τον διαχειριστούμε. Δύσκολο συναίσθημα ο θυμός, καθώς εμπρικλείει τόσα άλλα που προηγούνται για να καταλήξουμε να νιώθουμε θυμό. Μόνο αν καταλάβουμε και αποδεχτούμε τον δικό μας θυμό χωρίς να τον ακυρώνουμε, να νιώθουμε ενοχές ή να νιώθουμε ότι μόνο οι μεγάλοι έχουν το «δικαίωμα» να θυμώνουν, θα καταφέρουμε να τον διαχειριστούμε αποτελεσματικά και στα παιδιά μας χωρίς να νιώθουν ότι ακυρώνεται το συναίσθημα τους. Από τα πρώτα που πρέπει να θυμόμαστε, είναι ότι ο θυμός ανήκει στα πανανθρώπινα συναισθήματα, με τα οποία και γεννιόμαστε και βιώνεται από όλους τους πολιτισμούς ανεξαιρέτως. Ο θυμός μας κινητοποιεί και μας ωθεί στην διεκδικητικότητα, ώστε να μπορέσουμε να διασφαλίσουμε ότι αποκτάμε όσα έχουμε ανάγκη, καθώς επίσης μας παρακινεί να

θέσουμε τα όρια μας, μας βοηθάει να απομακρυνόμαστε και να παίρνουμε αποστάσεις από τοξικούς ανθρώπους.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Ο θυμός είναι ένα απλό συναίσθημα και συνεπώς, και η διαχείρισή του είναι εύκολη.
2. Ο θυμός αφορά συγκεκριμένες ομάδες – «κατηγορίες» ανθρώπων χαρακτήρων.
3. Οι γονείς ακυρώνουν το συναίσθημα του θυμού πολλές φορές, τόσο από τους εαυτούς τους όσο και από τα παιδιά τους, με απόρροια να αδυνατούν να τον διαχειριστούν στα παιδιά τους.
4. Ο θυμός μας ωθεί σε κακούς ανθρώπους.

Οι Πανελλήνιες Εξετάσεις αποτελούν για πολλούς μαθητές το εισιτήριο για ένα καλύτερο μέλλον. Είναι ο τρόπος προκειμένου να εισαχθούν στην πανεπιστημιακή σχολή που επιθυμούν και να προετοιμάσουν το επαγγελματικό τους αύριο. Το άγχος, λοιπόν, κυριαρχεί και ο φόβος της αποτυχίας πιέζει τους μαθητές. Συχνά και οι ίδιοι οι γονείς φορτώνουν τα παιδιά τους με τις δικές τους προσδοκίες και τους μεταφέρουν την πίεση να γράψουν καλά και για εκείνους για να τους κάνουν περήφανους. Πώς μπορούν οι μαθητές να εξασφαλίσουν την επιτυχία και οι γονείς να βοηθήσουν σωστά τα παιδιά τους; Βρείτε κίνητρο. Οι εξετάσεις απαιτούν προσπάθεια και εστίαση στο στόχο. Αυτό θα γίνει ευκολότερο αν έχετε ένα εσωτερικό κίνητρο που θα σας υποκινήσει να μην τα παρατήσετε και να καταβάλετε τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια. Αυτό θα πρέπει να είναι θετικό, κάτι που θα περιμένετε να πετύχετε και όχι ένας φόβος, όπως η αποτυχία ή η απογοήτευση των γονιών σας. Κίνητρο μπορεί να αποτελέσει να σπουδάσετε το επάγγελμα που ονειρεύεστε, η ανεξαρτητοποίηση, η αναγνώριση, η αυτοεκτίμηση, η γνώση κ.ά. Πιστέψτε σε αυτό και ονειρευτείτε την επιτυχία. Η ζωή δίνει αρκετές ευκαιρίες. Η επιτυχία στις εξετάσεις δεν είναι μονόδρομος.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Το κείμενο αναφέρετε στο πώς να συμπεριφερθούν οι γονείς στα παιδιά για να τα βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις Πανελλήνιες εξετάσεις.
2. Οι εξετάσεις είναι ο μοναδικός τρόπος επίτευξης των στόχων μας σε πνευματικό και επαγγελματικό επίπεδο.

3. Οι γονείς δεν επιβαρύνουν ποτέ τα παιδιά κατά την περίοδο προετοιμασίας των Πανελλαδικών εξετάσεων.
4. Οι μαθητές πρέπει να έχουν ένα θετικό εσωτερικό κίνητρο για να τους βοηθήσει να επιτύχουν.

Φυσικά η επιτυχία στις Πανελλήνιες είναι κάτι πολύ σημαντικό δεν σημαίνει όμως ότι η μη επιτυχία είναι το τέλος του κόσμου). Όσοι δεν πέτυχαν φέτος έχουν κάθε δικαίωμα να δώσουν ξανά εξετάσεις. Οι συνθήκες θα είναι διαφορετικές. Πλέον θα έχουν έναν ολόκληρο χρόνο να προετοιμαστούν επιλέγοντας έναν δικό τους ρυθμό και έχοντας ήδη κάποιες βάσεις. Οι μεταλυκειακοί (όπως τους λέμε εμείς οι καθηγητές) μπορούν να φτιάξουν ένα πρόγραμμα, να το ακολουθήσουν και με στόχευση την κάλυψη των κενών τους ή την διαχείριση του άγχους τους όχι απλά να πετύχουν αλλά να στοχεύσουν και σε πολύ υψηλές σχολές. Αυτή η διαδικασία μπορεί να συνδυαστεί και με την ανεύρεση μίας εργασίας (έστω περιστασιακής).

Επιλέξτε το σωστό:

1. Η μοναδική εναλλακτική λύση σε όσους απέτυχαν στις Πανελλήνιες είναι να ξαναδώσουν εξετάσεις.
2. Μία εναλλακτική λύση στους αποτυχόντες των Πανελληνίων εξετάσεων είναι να ξαναδώσουν εξετάσεις, παρόλο που θα έχουν λίγες πιθανότητες να επιτύχουν.
3. Εάν ένας αποτυχών των Πανελληνίων ξαναδώσει εξετάσεις, η προετοιμασία του θα γίνει κάτω από καλύτερες συνθήκες.
4. Οι μεταλυκειακοί δεν έχουν δικαίωμα να εργάζονται παράλληλα με την προετοιμασία τους για τις «δεύτερες» Πανελλήνιες.

Καταρχάς, ο όρος *Επιστήμη* προέρχεται από το ρήμα *ἐπίσταμαι* της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, το οποίο σημαίνει *γνωρίζω, καλά*. Επομένως, «Επιστήμη» είναι η «καλή γνώση», η «βέβαιη γνώση», η «συστηματική γνώση». Πιο συγκεκριμένα, *Επιστήμη* είναι η *συστηματική, ορθολογική, πνευματική (νοητική) δραστηριότητα, η οποία δίνει πορίσματα που έχουν δι-υποκειμενική ισχύ, δηλαδή, κάποια αντικειμενικότητα που ξεπερνά τις προσωπικές αντιλήψεις του κάθε Ερευνητή*. Όσον αφορά, τώρα, στην όλη φιλοσοφία της Επιστήμης, υπάρχουν βασικά ερωτήματα, όπως «Τι είναι “Επιστήμη”?» (ερώτημα, το οποίο απαντήθηκε, προηγουμένως), «Τι είναι η

“επιστημονική εξήγηση”);», «Ποιες Μεθόδους χρησιμοποιεί η Επιστήμη;», «Πώς ελέγχεται μία Επιστημονική Θεωρία;», «Για ποιον λόγο υπάρχει η Επιστήμη;», «Σε τι εξυπηρετεί η Επιστήμη (τον άνθρωπο);». Απαντώντας σε αυτά τα ερωτήματα, δίνεται και η όλη φιλοσοφία της Επιστήμης.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Η Επιστήμη απαντά στους λόγους για τους οποίους υπάρχει.
2. Η Επιστήμη είναι η καλή και εις βάθος γνώση κάποιων φαινομένων, γεγονότων, καταστάσεων κλπ.
3. Η Φιλοσοφία της Επιστήμης είναι η ορθολογική και αντικειμενική γνώση κάποιων φαινομένων.
4. Ο άνθρωπος δεν αναρωτιέται σε τί τον εξυπηρετεί η επιστήμη.

Η Επιστήμη υπάρχει για να εξυπηρετεί τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος, επίσης, λόγω του γεγονότος, ότι – ήδη από την Αρχαιότητα – θέλει να γνωρίζει πράγματα για τη φύση, γύρω του, ασχολείται με την Επιστήμη. Η πνευματική αυτή αναζήτηση σε πρακτικό επίπεδο οδηγεί τον άνθρωπο στο γεγονός, του να ασχοληθεί με Επιστημονικά – πρακτικά θέματα. Η Επιστήμη, επίσης, εξυπηρετεί τον άνθρωπο, με ποικίλους τρόπους, όπως στο να επιλύει (ο άνθρωπος) διάφορα προβλήματα της καθημερινής ζωής (π.χ., υγεία, φάρμακα κ.λπ.) και στο να προοδεύει ο ίδιος ο άνθρωπος σε πνευματικό – ψυχικό, κοινωνικό και πρακτικό επίπεδο. Καταληκτικά, γίνεται κατανοητό το γεγονός, ότι η Επιστήμη μπορεί να προσφέρει πολλά οφέλη στον άνθρωπο, ο οποίος, με τη σειρά του, γνωρίζοντας πώς λειτουργεί η Επιστήμη και ποια είναι η όλη φιλοσοφία της, μπορεί να κατανοήσει, καλύτερα, τόσο την ίδια την Επιστήμη, όσο και τον ίδιο του τον εαυτό!

Επιλέξτε το ορθό:

1. Η Επιστήμη υπάρχει για την εξυπηρέτηση του ανθρώπου.
2. Η επιστήμη υπάρχει μόνο για να προοδεύει η ίδια ανεξάρτητα από τις ανθρώπινες ανάγκες.
3. Η επιστήμη ωφελεί τον άνθρωπο μόνο πνευματικά.

«Μάρκετινγκ: η τέχνη να αγοράζεις πράγματα που δεν χρειάζεσαι με χρήματα που δεν έχεις...». Η ψυχολογία του πελάτη, η οποία διακατέχει όλους μας ανεξαιρέτως είναι

κάτι που έχει ληφθεί σοβαρά υπόψη από πολλούς ειδικούς ώστε όταν πάμε να ψωνίσουμε, ακόμα κι αν ξέρουμε τι θέλουμε να αγοράσουμε, το τοπίο φροντίζει να μας υπενθυμίζει πράγματα που –τάχα- ξεχάσαμε και μας είναι «απαραίτητα». Στην πραγματικότητα, το να αγοράζουμε πράγματα, μας κάνει να νοιώθουμε καλύτερα και να πιστεύουμε ότι μπορούμε να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις της ζωής, ότι μπορούμε να καλύψουμε τις άμεσες επιθυμίες μας, να δείξουμε στους άλλους ότι τα καταφέρνουμε και να κατευνάσουμε προσωρινά τον φόβο του αγνώστου, που φέρνει το αύριο!

Επιλέξτε το ορθό:

1. Το μάρκετινγκ προωθεί και στηρίζει τον καταναλωτισμό.
2. Η ψυχολογία του πελάτη αφορά σε λίγους ανθρώπους.
3. Η αγορά ολοένα και περισσότερων προϊόντων μας καθιστά ευάλωτους ψυχολογικά.
4. Ο άνθρωπος υπερκαταναλώνει γιατί είναι ατρόμητος μπροστά στο άγνωστο του μέλλοντός του.

Η ιδέα του *Local Moods* γεννήθηκε όταν επιστρέψαμε στην Ελλάδα, μετά από μια δεκαετία που ζήσαμε στο εξωτερικό. Αποφασίσαμε να φύγουμε από τη Βαρκελώνη το 2015 για διάφορους λόγους, ένας εκ των οποίων ήταν ο ανεξέλεγκτος μαζικός τουρισμός της περιοχής. Όλο αυτό δημιουργεί μια δυσαρέσκεια στην τοπική κοινωνία, η οποία πλέον, όπως ίσως θα έχετε διαβάσει, εκφράζεται καθημερινά με πορείες, γκράφιτι, συζητήσεις. Σε γενικές γραμμές έχει δημιουργηθεί ένα δυνατό κίνημα ενάντια στον ανεξέλεγκτο μαζικό τουρισμό της περιοχής. Παρατηρώντας όλα αυτά, ξεκινήσαμε να σκεφτόμαστε τρόπους, μέσα από τους οποίους ο τουρισμός θα μπορούσε να βοηθήσει τόσο την τοπική κοινωνία όσο και να διευκολύνει στην περιήγησή του τον επισκέπτη. Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι προκειμένου ο τουρισμός να είναι υγιής πρέπει να παρέχει μια αλληλεπίδραση μεταξύ του επισκέπτη και του μόνιμου κατοίκου, δημιουργώντας έτσι μια κατάσταση όπου και οι δύο αποκομίζουν οφέλη (*win – win*).

Επιλέγετε το σωστό:

1. Η *Local Moods* έχει στόχο να προκαλέσει ανεξέλεγκτο τουρισμό.
2. Η *Local Moods* δραστηριοποιείται στη Βαρκελώνη.

3. Στόχος της *Local Moods* είναι να δημιουργήσει προγράμματα τουρισμού με αλληλεπίδραση ανάμεσα στον αυτόχθονα και τον επισκέπτη.

Τα παιδιά χρειάζονται χρόνο απρογραμματίστο για να δομήσουν τον εαυτό τους μέσα από το παιχνίδι, το «δημιουργικό χασομέρι», τις σχέσεις με άλλα παιδιά. Χρειάζονται όμως και τη βεβαιότητα ότι οι γονείς τους τα κατανοούν, δεν τα απορρίπτουν και τους συμπαραστέκονται. Συνεπώς, ο χρόνος για παιχνίδι είναι πολύτιμος. Καταρχήν, είναι ζήτημα των γονιών να καταλάβουν ότι τα παιδιά, πολύ περισσότερο από οποιαδήποτε καινούργια γνώση κι επιμόρφωση, έχουν επιτακτικά ανάγκη από έναν ρυθμό ζωής που περιλαμβάνει όσο το δυνατόν περισσότερο παιχνίδι, χρόνο χωρίς πρόγραμμα, χρόνο με άλλα παιδιά, μεγάλα διαστήματα χαλάρωσης και ηρεμίας, ακόμη και αν αυτό σημαίνει ότι θα έχουν τα παιδιά «μέσα στα πόδια τους», να κάνουν φασαρία και να τους απασχολούν. Μοιάζει να έχει επικρατήσει η πεποίθηση ότι είναι καλύτερο για τα παιδιά να είναι διαρκώς απασχολημένα, γιατί αλλιώς αρχίζουν να έχουν «ανεπιθύμητες συμπεριφορές», να είναι άτακτα και ενοχλητικά. Ένα πράγμα που συμβαίνει κατά την παιδική ηλικία είναι ότι τα παιδιά σιγά-σιγά μαθαίνουν να οργανώνουν, να ελέγχουν και να δομούν τον εαυτό τους, δηλαδή τα ερεθίσματα, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους, τις συμπεριφορές τους, τις δραστηριότητές τους, τον χρόνο τους. Αυτό γίνεται μέσα από καθημερινές δομές, που στην αρχή είναι πολύ τακτικές και συγκεκριμένες (τάισμα, ύπνος, αλλαγμα, αγκαλιά, παιχνίδι), και αργότερα γίνονται όλο και πιο ευέλικτες, αλλά δεν παύουν να είναι αναγκαίες, ίσως και μέχρι την περάτωση της εφηβείας.

Επιλέγετε το σωστό:

1. Τα παιδιά χρειάζονται μόνο απρογραμματίστο χρόνο για να κάνουν ό,τι επιθυμούν.
2. Η κοινωνικοποίηση μέσα από τις ομάδες ομηλικών δεν κρίνεται απαραίτητη κατά την παιδική ηλικία.
3. Τα παιδιά πρέπει να ασχολούνται με την πολυπραγμοσύνη.
4. Πρέπει να ενταχθεί και η ηρεμία και το παιχνίδι στο πρόγραμμα του παιδιού.

Η Πελοπόννησος είναι μια περιοχή που έχει πολλά πράγματα που ένας επισκέπτης μπορεί να δει: πανέμορφη φύση, πολιτισμό, ιστορία, αξιοθέατα, γαστρονομία, ενδημική χλωρίδα και πανίδα. Πιστεύουμε ότι είναι ένας προορισμός που δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από άλλους διάσημους ανά τον κόσμο. Επιπλέον, το γεγονός ότι νέοι αυτοκινητόδρομοι και υποδομές μεταφοράς δίνονται στη δημόσια χρήση, κάνουν την περιοχή μας ακόμα πιο άμεσα προσβάσιμη από την Αθήνα. Ένας από τους στόχους μας είναι να γίνει η Πελοπόννησος ταξιδιωτικός προορισμός, αλλά την ίδια στιγμή, θέλουμε να «εκπαιδεύσουμε» και να μεταφέρουμε στους φορείς, στους πολίτες αλλά και στους επισκέπτες ότι πρέπει να είναι ένας βιώσιμος προορισμός. Ένας προορισμός που σέβεται τις τοπικές κοινωνίες, τις αξίες και εν τέλει, το φυσικό περιβάλλον και τη φύση γενικότερα. Γνωρίζουμε από πρώτο χέρι πόσο καταστρεπτικές συνέπειες μπορεί να έχει η ανεξέλεγκτη αύξηση της επισκεψιμότητας και γι' αυτό, θέλουμε να προσπαθήσουμε έτσι ώστε η Πελοπόννησος να προσελκύσει νέους επισκέπτες χωρίς να χάσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της.

Επιλέγετε το σωστό:

1. Η Πελοπόννησος προσφέρει μόνο πλούσιο φυσικό σκηνικό σε έναν επισκέπτη.
2. Το βολικό δίκτυο μεταφορών και επικοινωνιών αποτελεί τη μοναδική αιτία της ανάπτυξης του τουρισμού στην Πελοπόννησο σήμερα.
3. Ο τουρισμός πρέπει να αναπτυχθεί στην Πελοπόννησο, αλλά με τον κατάλληλο τρόπο για να μην της προκληθούν προβλήματα.
4. Η Πελοπόννησος έχει τουρισμό που της προκαλεί προβλήματα.

Ψάχνουμε ανθρώπους που πραγματικά αγαπάνε αυτό που κάνουν και θέλουν να μοιραστούν το πάθος και την γνώση τους με άλλους. Αυτή είναι η βασική ιδέα του *Local Moods*. Κατηγοριοποιούμε τις δραστηριότητες σε *Creative Mood*, όπου περιλαμβάνονται όλες οι δημιουργικές δραστηριότητες. Σε *Active Mood*, με δραστηριότητες που λαμβάνουν μέρος σε εξωτερικούς χώρους, όπως αναρρίχηση, πεζοπορία. Σε *Eco Mood*, με δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με τη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής, όπως μελισσοκομία ή παρακολούθηση πουλιών. Αν κάποιος θεωρεί ότι μπορεί να προσφέρει μια δραστηριότητα που είναι φιλική προς το περιβάλλον, θα χαρούμε πολύ να επικοινωνήσει μαζί μας και να εξερευνήσουμε τις δυνατότητες συνεργασίας. Είμαστε η πρώτη εταιρεία που προσφέρει Δημιουργικό Τουρισμό στην Πελοπόννησο και για αυτό, ενδιαφερόμαστε να αναπτύξουμε το δίκτυο των συνεργατών μας.

Επιλέγετε το σωστό:

1. Η εταιρεία προσφέρει μόνο υπηρεσίες για οικολογικό τουρισμό.
2. Υπάρχει ποικιλία υπηρεσιών και δραστηριοτήτων που προσφέρονται από την εταιρεία *Eco Mood*.
3. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες από τη *Local Moods* κατηγοριοποιούνται, γιατί δεν είναι όλες όμοιες.
4. Οι προσφερόμενες δραστηριότητες είναι κατεξοχήν για εξωτερικούς χώρους.

Καταρχάς, πιστεύουμε ότι με το *Local Moods* ωφελούνται τόσο οι ντόπιοι όσο και οι επισκέπτες. Οι τοπικοί τεχνίτες/καλλιτέχνες μπορούν να έχουν ένα έξτρα ή κύριο εισόδημα κάνοντας αυτό που αγαπάνε και ταυτόχρονα, κρατώντας ζωντανές παραδοσιακές τεχνικές, όπως κεραμική, υφαντική. Καθότι η έννοια του *Δημιουργικού Τουρισμού* είναι καινούργια και ίσως άγνωστη στους περισσότερους Έλληνες, θέλουμε μέσω της δουλειάς μας να προκαλέσουμε το ενδιαφέρον γι' αυτού του είδους τις δραστηριότητες, όχι μόνο στους τουρίστες, αλλά και στους Έλληνες. Για εμάς οικολογική συνείδηση, σημαίνει το να σέβασαι και να θαυμάζεις την φύση που σε περιβάλλει. Μαθαίνοντας για την φύση και δημιουργώντας μια οικολογική συνείδηση, έχει σαν αποτέλεσμα να περνάς περισσότερο χρόνο σε αυτήν, είτε μόνος σου είτε με συνοδεία κάποιου που θα σε βοηθήσει να δεις κάτι παραπάνω από το προφανές. Προωθώντας δραστηριότητες, όπως η παρακολούθηση πουλιών, συλλογή μανιταριών ή μελισσοκομία, θέλουμε να εμπνεύσουμε τους γονείς να δοκιμάσουν νέες δραστηριότητες με τα παιδιά τους κι έτσι, να δημιουργηθεί αυτή η συνείδηση από τα πρώτα τους χρόνια. Γιατί όπως τραγούδησε και ο Παύλος Σιδηρόπουλος, «Αν γλιτώσει το παιδί, υπάρχει ελπίδα».

Επιλέγετε το σωστό:

1. Η εταιρεία αυτή προβάλλει μόνο υπηρεσίες για δημιουργική απασχόληση και φύλαξη παιδιών.
2. Οι Έλληνες γνωρίζουν την έννοια του δημιουργικού τουρισμού.
3. Οι δραστηριότητες της εταιρείας φιλοδοξούν να δώσουν έναυσμα στους γονείς να διαμορφώσουν στα παιδιά τους οικολογική συνείδηση από μικρή ηλικία.
4. Η οικολογική συνείδηση δεν αποτελεί απαραίτητο συστατικό του δημιουργικού τουρισμού.

Μέχρι το τέλος του μήνα, στον Καναδά θα επιτρέπεται η επιλογή του ουδέτερου φύλου στα καναδικά έγγραφα διαβατηρίων και μετανάστευσης. Το Υπουργείο Μετανάστευσης, Προσφύγων και Ιθαγένειας του Καναδά ανακοίνωσε ότι από τις 31 Αυγούστου θα είναι διαθέσιμος ένας νέος ορισμός του φύλου, “X”, για όσους δεν προσδιορίζονται ως άνδρες ή γυναίκες. “Εισάγοντας μια ονομασία φύλου “X” στα κυβερνητικά έγγραφα που εκδίδουμε, κάνουμε ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της προώθησης της ισότητας για όλους τους Καναδούς, ανεξάρτητα από την ταυτότητα ή την έκφραση φύλου”, ανέφερε ο υπουργός Ahmed Hussen σε δήλωσή του. Είναι η τελευταία σε μια σειρά πολιτικών αλλαγών που υποστηρίζονται από τον νόμο Bill C-16, ο οποίος υπερασπίζεται τα δικαιώματα των τρανσέξουαλ και καθιστά παράνομη τη διάκριση με βάση την “ταυτότητα ή έκφραση φύλου”. Η κυβέρνηση του Καναδά αναφέρθηκε για πρώτη φορά στις αλλαγές ως προς τη δήλωση του φύλου στα διαβατήρια τον Νοέμβριο του 2016.

Επιλέγετε το σωστό:

1. Ο Καναδάς έκανε λόγο για το ουδέτερο φύλο για πρώτη φορά τον Νοέμβριο του 2016.
2. Ο Καναδάς καθιέρωσε το ουδέτερο φύλο τον Νοέμβριο του 2016.
3. Το ουδέτερο φύλο προωθεί την ισότητα των πολιτών.
4. Το ουδέτερο φύλο ευνοεί τους τρανσέξουαλ πολίτες.

Το *Metropolitan Museum of Art* συνήθως μας απασχολεί με τις εντυπωσιακές εκθέσεις του και με το ετήσιο *Met Gala* που διοργανώνεται από την αρχισυντάκτρια της αμερικανικής *Vogue*, *Anna Wintour*. Αυτήν τη φορά, η προσοχή του διεθνούς τύπου στρέφεται στο μουσείο λόγω ενός περιστατικού αρχαιοκαπηλίας. Σύμφωνα με τους *New York Times*, ένα αγγείο που έχει φιλοτεχνήσει ο αρχαίος Έλληνας αγγειογράφος Πύθωνας, παραδόθηκε για εξέταση στην εισαγγελία του *Manhattan* της Νέας Υόρκης, καθώς υπήρχαν βάσιμες υποψίες ότι έχει κλαπεί από την Ιταλία. Το Μουσείο δήλωσε ότι απέκτησε το αγγείο το 1989 για το ποσό των 90.000 δολαρίων μέσα από δημοπρασία που πραγματοποίησε ο οίκος *Sotheby's*.

Επιλέγεται το σωστό:

1. Ένα περιστατικό αρχαιοκαπηλίας εντοπίστηκε στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Αμερικής.
2. Η εφημερίδα *New York Times* αναφέρει ότι ένα αρχαιοελληνικό αγγείο κλάπηκε από την Ιταλία.
3. Το Μουσείο το ίδιο αναφέρει ότι διέπραξε αρχαιοκαπηλία λόγω της αρπαγής ενός αρχαιοελληνικού αγγείου από την Ιταλία.
4. Στο Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Αμερικής διοργανώνεται κάθε χρόνο το *Met Gala*.

Ο Banksy, το 2002, είχε αποτυπώσει σε έναν τοίχο της γέφυρας του *South Bank* του Λονδίνου την εικόνα ενός μικρού κοριτσιού, το οποίο κοιτάει θλιμμένα ένα κόκκινο μπαλόνι σε σχήμα καρδιάς την ώρα που αυτό φεύγει από το χέρι της. Σύμφωνα με πρόσφατο άρθρο που δημοσίευσε η ιστοσελίδα της εφημερίδας *The Guardian*, το έργο του άγνωστου καλλιτέχνη από το *Bristol* της Αγγλίας είναι το αγαπημένο έργο των Βρετανών. Χαρακτηριστικά το θέμα αναφέρει ότι σε πολλές χώρες τις Βρετανίας το συγκεκριμένο *stencil* κυκλοφορεί ως στάμπες σε ρούχα, ζωγραφιές σε ευχετήριες κάρτες αλλά και σαν *digital print* σχέδια πάνω σε κούπες. Μάλιστα, ο *street artist* είναι τόσο αγαπητός στο κοινό που ένα αντίστοιχο έργο του πωλήθηκε σε δημοπρασία έναντι του ποσού των 500.000 λιρών.

Επιλέγεται το σωστό:

1. Το κορίτσι με το κόκκινο μπαλόνι είναι σχέδιο σε γκράφιτι του Παρισιού.
2. Ένας Έλληνας μπορεί να αγοράσει μία μπλούζα με αυτήν τη στάμπα, το κορίτσι με το κόκκινο μπαλόνι.
3. Το κορίτσι με το μπαλόνι αποτελεί ένα άσημο γκράφιτι.
4. Ο Banksy καταγόταν από το *South Bank* του Λονδίνου.

Το μεγαλύτερο έργο του καλλιτέχνη *Banksy*, η *Dismaland*, μετά από πέντε εβδομάδες λειτουργίας στο *Weston-super-Mare*, αποσυναρμολογείται και μεταφέρεται στο *Calais*. Σύμφωνα με τον αινιγματικό δημιουργό του, το περίεργο πάρκο έκλεισε επίσημα τις πύλες του στις 10 το βράδυ, την Κυριακή 27 Σεπτεμβρίου και τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για να χτιστεί, τώρα αποστέλλονται στο στρατόπεδο των προσφύγων κοντά στο *Calais* για να κατασκευάσουν καταφύγια και να γίνουν πιο

πολιτισμένες οι συνθήκες επιβίωσης. Στην ιστοσελίδα του πάρκου μάλιστα, ανακοινώθηκε πως τα εισιτήρια δεν θα είναι πλέον διαθέσιμα *OnLine*, γεγονός που απογοήτευσε τους θαυμαστές του Banksy και της *Dismaland*. Η διαδικασία παροπλισμού και αποξήλωσης αναμένεται να διαρκέσει έως και τρεις εβδομάδες.

Επιλέγετε το σωστό:

1. Το καλλιτεχνικό έργο *Dismaland* δεν θα είναι επισκέψιμο τις επόμενες ημέρες από το κοινό.
2. Οι πρόσφυγες θα μεταβούν στην *Dismaland* για να βρουν αξιοπρεπή στέγη.
3. Το έργο θα αποσυναρμολογηθεί και θα μεταφερθεί αμέσως για την κάλυψη των αναγκών των προσφύγων.
4. Ο δημιουργός του έργου αυτού προέβη σε σημαντικές δηλώσεις για την αποσυναρμολόγησή του και τη διαφορετική πλέον χρήση του.

Στο τελευταίο του έργο, εμπνεύστηκε από τους *Αθλίους* για να δώσει το δικό του στίγμα σχετικά με τη χρήση δακρυγόνων από τη γαλλική αστυνομία στον προσφυγικό καταυλισμό *Jungle* στο *Calais* και οι αγγλικές αρχές βιάστηκαν να το καλύψουν. Μια εισαγωγή για τον *Bansky*, του οποίου η ταυτότητα παραμένει ακόμα άγνωστη, θα ήταν περιττή. Τα τελευταία του έργα πάντως, αποτελούν μια ειρωνική ματιά πάνω στο προσφυγικό, όπως το τελευταίο του σχέδιο απέναντι από τη Γαλλική Πρεσβεία στο *Knightbridge* του Λονδίνου, που απεικονίζει το κορίτσι από τους *Miserables* του Ουγκώ να καλύπτεται από το *CS*, το αέριο από τα δακρυγόνα που χρησιμοποίησαν οι Γάλλοι αστυνομικοί ενάντια στους πρόσφυγες στον καταυλισμό του *Calais*. Για πρώτη φορά μάλιστα, δίπλα από το έργο του υπάρχει ένας *QR* κώδικας, που αν σκαναριστεί με το κινητό παραπέμπει στην εν λόγω επίθεση της 5ης Ιανουαρίου.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Οι *Αθλιοι* του Ντοστογιέφσκι αποτέλεσαν την πηγή έμπνευσης σε ένα έργο του *Bansky*.
2. Το κορίτσι με τα δακρυγόνα από τους *Αθλίους* βρίσκεται στο Παρίσι.
3. Ο *Bansky* επιθυμεί να αναδείξει την ορθή αντιμετώπιση του προσφυγικού μέσα από το έργο του.
4. Ο *QR* κώδικας δεν έχει καμία ιδιαίτερη σημασία στο γκράφιτι αυτό.

Οι Αγγλικές Αρχές ωστόσο, βιάστηκαν να το καλύψουν με την επίφαση πως θέλουν να το συντηρήσουν (!) χρησιμοποιώντας το ίδιο επιχείρημα των Γαλλικών Αρχών που λίγες μέρες νωρίτερα είχαν δηλώσει – σχετικά με τις τοιχογραφίες του Banksy στον προσφυγικό καταυλισμό του Calais – ότι σκοπεύουν να τις προστατέψουν με γυαλί ή διάφανο πλαστικό πάνελ! Η ίδια η Δήμαρχος του Calais, *Natacha Bouchart*, είχε δηλώσει σε τοπική εφημερίδα πως *είναι πολύ καλό, γιατί περνάει ένα μήνυμα*. Αναγνώριση της τέχνης του Banksy ή διπλωματικό τρικ; Ίδωμεν! Τα εν λόγω έργα του *Banksy* στον καταυλισμό του Calais, απεικονίζουν τον *Steve Jobs* ως πρόσφυγα (ο ίδιος ο Banksy είχε γράψει στο *site* του πως *η Apple υπάρχει μόνο και μόνο επειδή οι Αμερικανικές Αρχές επέτρεψαν την είσοδο σε έναν νεαρό άντρα από την πόλη Χομς της Συρίας*), ένα ναυάγιο με επιζώντες – παραλλαγή του διάσημου πίνακα *The Raft of the Medusa* του *Theodore Gericault* (δεν είμαστε όλοι πάνω στην ίδια βάρκα, είχε γράψει ο Banksy) κι ένα παιδάκι με έναν γύπα πάνω στο τηλεσκόπιο να κοιτάζει προς τα πού πέφτει η Μεγάλη Βρετανία.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Ο ιδρυτής της *Apple* ήταν πρόσφυγας που του επετράπη η εισαγωγή του στην Αμερική.
2. Το έργο του Banksy καλύφθηκε για να μην προκαλεί, όπως δήλωσε η δήμαρχος της πόλης.
3. Το σχέδιο του Banksy με ένα παιδάκι με έναν γύπα πάνω στο τηλεσκόπιο μεταφέρει την αγάπη των παιδιών για τα ζώα.
4. Το έργο του Banksy αναγνωρίζεται μόνο για τη διπλωματική διευκόλυνση που εξυπηρετεί και όχι για την καλλιτεχνική του σημασία και αξία.

Juvenioia: ο φόβος, η εχθρότητα της παλιότερης γενιάς προς τη νεότερη. Η σύνθεση της λέξης έγινε από τον *David Finkelhor*, το 2010, ο οποίος ένωσε τη λέξη *juvenile* (νεότητα) και την *paranoia* (παράνοια). Μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση στον όρο *Juvenioia* είναι η διατύπωση του *George Orwell* ότι *η κάθε γενιά φαντάζεται πως είναι πιο ευφυής από την προηγούμενη και σοφότερη από την επόμενη*. Στην έκθεση με τίτλο *Juvenioia*, παρακολουθούμε 6 νέους καλλιτέχνες, τελειόφοιτους της ΑΣΚΤ, οι οποίοι επιχειρούν ν' ανοίξουν έναν διάλογο διαφορετικών εκφραστικών μέσων, με σκοπό να προσεγγίσουν και να ερμηνεύσουν το ζήτημα *Juvenioia* δίνοντας τις δικές τους

«απαντήσεις». Η έκθεση αποτελείται από εικαστικά έργα διαφορετικών *medium*, όπως ζωγραφική, γλυπτική, *Video Art Performance* εγκαταστάσεις, καθώς και κατασκευές.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Η *Juvenioia* είναι απλώς μια πρωτότυπη, σύνθετη λέξη.
2. Η *Juvenioia* αποκαλύπτει το χάσμα των γενεών.
3. Οι απόφοιτοι της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών προβάλλουν τις απόψεις του για την *Juvenioia* μέσα από μία έκθεση ζωγραφικής.
4. Η λέξη αυτή σχηματίστηκε από τον *George Orwell*.

Μουσείο αφιερωμένο στην ιστορία της χιπ-χοπ είναι γεγονός και θα ανοίξει τις πόρτες του στη Νέα Υόρκη το 2018. Όπως διαβάζουμε στο NME, μια Μη Κερδοσκοπική Οργάνωση αποκάλυψε τα σχέδια για την οικοδόμηση ενός ιστορικού χώρου στο Χάρλεμ χωρίς ωστόσο, να ανακοινωθεί η ακριβής θέση του. Το μουσείο θα αποπερατωθεί σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση θα ολοκληρωθεί μέχρι το επόμενο έτος και θα περιλαμβάνει ένα ισόγειο *café*, μια γκαλερί, ένα κατάστημα δώρων, καθώς και ένα μουσείο στον δεύτερο όροφο. Η δεύτερη φάση δεν έχει προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωσή της, αλλά θα περιλαμβάνει έναν ακόμη μουσειακό χώρο, ξενοδοχείο, εμπορικό κέντρο, στοά, *sports bar* και ένα *concert lounge*.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Στο νέο μουσείο της χιπ-χοπ που θα αποπερατωθεί στη Μ. Βρετανία θα υπάρχει εμπορικό κέντρο.
2. Είναι γνωστό πού θα χτιστεί το μουσείο της χιπ-χοπ στο Χάρλεμ.
3. Στο μουσείο της χιπ-χοπ θα μπορούν να διεξάγονται συναυλίες.
4. Το μουσείο δεν θα αποτελεί ένα χρονοβόρο έργο κατασκευής.

Ο *Museo Atlantico* είναι το πρώτο υποθαλάσσιο μουσείο στην Ευρώπη. Βρίσκεται 14 μέτρα κάτω από τη θάλασσα στον Ατλαντικό Ωκεανό και τα εκθέματα είναι ανθρώπινα αγάλματα. Ο *Jason de Caires Taylor* έχει δημιουργήσει εντυπωσιακές συνθέσεις κάτω από το νερό. Ιδιαίτερα γνωστός για την τέχνη του, αυτή τη φορά με το *Project* του προσπαθεί να εκφράσει τους προβληματισμούς του για το προσφυγικό και να κινήσει το ενδιαφέρον παγκοσμίως γι' αυτό το σοβαρό πρόβλημα της εποχής μας. Το *Museo*

Atlantico παρουσιάζει δυο διαφορετικές, υπερρεαλιστικές συνθέσεις, που εμφανίζονται σαν να έχουν παγώσει στον χρόνο. Στη μια, που ονομάζεται *The Rubicon*, παρουσιάζονται 35 άνθρωποι να περπατούν προς μια πύλη. Για τις φιγούρες αυτές δεν υπάρχει γυρισμός, κάποιες κοιτάζουν τις συσκευές τους, καθώς προχωρούν προς το άγνωστο.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Το *Museo Atlantico* βρίσκεται κάτω από τον Ειρηνικό Ωκεανό και τα έργα του αναφέρονται στο προσφυγικό πρόβλημα της εποχής μας.
2. Το *The Rubicon* αποτελεί μία από τις συνθέσεις του Μουσείου που αναφέρεται στο προσφυγικό ζήτημα.
3. Οι φιγούρες όλων των εκθεμάτων του Μουσείου αυτού δεν θα επιστρέψουν ποτέ από την προσφυγιά.
4. Αυτό το υποβρύχιο μουσείο έχει ρεαλιστικά έργα.

Το *Victoria and Albert Μουσείο* στο Λονδίνο έχει ετοιμάσει για το κοινό μια έκθεση – επανάσταση, εκθέτοντας όλα τα πολιτιστικά στοιχεία των *late '60s* που επηρέασαν τη μόδα, τη μουσική, την τέχνη και την κοινωνία γενικότερα. Η έκθεση *You Say You Want a Revolution? Records and Rebels 1966-1970* είναι ένα ονειρικό ταξίδι μέσα στην ιστορία μιας εποχής που έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στη σύγχρονη ζωή, στον κόσμο της μόδας και στη μουσική, με τον αγώνα για τα παγκόσμια δικαιώματα των πολιτών, τον πολυπολιτισμό, τον καταναλωτισμό, την επικοινωνία, το περιβάλλον, τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Η έκθεση αναδεικνύει την τεράστια σημασία της επαναστατικής αυτής περιόδου σήμερα, φέρνοντας στο φως όλες τις πτυχές που αναδιαμόρφωσαν το τοπίο της εποχής, ένα τοπίο που συνέθετε το άθλιο σκηνικό των κρατών στα μεταπολεμικά χρόνια, όχι μόνο στην Αγγλία αλλά σε ολόκληρο τον δυτικό κόσμο.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Το *Victoria and Albert* είναι μια έκθεση που θα διεξαχθεί στο Λονδίνο με θέμα τη δεκαετία του '60.
2. Προβάλλεται η σημασία της δεκαετίας του '60 για την πολιτική και τον νεοφιλελευθερισμό.

3. Μέσα από αυτήν την έκθεση, το κοινό μπορεί να αντιληφθεί πώς η επαναστατικότητα της δεκαετίας του '60 επηρέασε και τις ζωές μας σήμερα.
4. Η δεκαετία του '60 υπήρξε ευνοϊκή για την ανθρωπότητα από όλες τις απόψεις.

Πώς θα αντιδρούσατε εάν μαθαίνατε για την ύπαρξη ενός κλαμπ, στο οποία ενήλικοι άνδρες ντύνονται και συμπεριφέρονται ως μωρά; Η φωτογράφος Polly Borland δεν το πίστευε στην αρχή. Δεν χρειάστηκε πολύς καιρός για να διαπιστώσει πόσο λάθος είχε. Ήταν στα μέσα της δεκαετίας του '90, όταν επισκέφθηκε για πρώτη φορά ένα αντίστοιχο κλαμπ στο Kent της Αγγλίας, όπου άνδρες πλήρωναν για να ζουν ξανά ως μωρά, δηλαδή φορώντας πάνες, μπουσουλώνοντας, κοιμώμενοι σε κούνιες. Εξοπλισμένη με την κάμερά της, η Borland πέρασε μια μέρα αποτυπώνοντας στιγμές ενός φρικιαστικού, παράξενου και άσχημου σκηνικού, οι οποίες στη συνέχεια, ως φωτογραφίες, δημοσιεύτηκαν στο σαββατιάτικο ένθετο περιοδικό της εφημερίδας, *The Independent*. Παρά το σοκ που προκάλεσαν στον κόσμο οι φωτογραφίες, η Borland πήρε την απόφαση να συμπεριλάβει αυτές τις εικόνες σε βιβλίο.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Η φωτογράφος Polly Borland έβγαλε ένα βιβλίο με φωτογραφίες ανδρών ντυμένων ως μωρά.
2. Άνδρες ντύνονταν μωρά και κυκλοφορούσαν στο Kent της Αγγλίας.
3. Η δημοσίευση αυτών των φωτογραφιών προκάλεσε ευθυμία στο κοινό.
4. Ο αρχισυντάκτης της *Independent* θεώρησε το θέαμα απεχθές.

Από τι έχουν ανάγκη τα παιδιά; Αρχικά, πρέπει να έχουν τη δυνατότητα ελεύθερης επικοινωνίας και με τους δύο γονείς. Να μπορούν δηλαδή να τηλεφωνούν ή να βλέπουν οποιονδήποτε από τους γονείς τους χωρίς τον φόβο του άλλου γονέα και χωρίς να αναγκάζονται να διαλέξουν. Επιπλέον, τα παιδιά θέλουν συνέπεια και σταθερότητα για να νιώθουν ασφάλεια. Καλό θα είναι οι γονείς να έχουν παρόμοιους κανόνες, όσο γίνεται, ως προς το μέγεθος του παιδιού και να εφαρμόζονται είτε το παιδί είναι στο ένα σπίτι είτε στο άλλο. Η συνεπής στάση εξασφαλίζει στα παιδιά ισορροπία και τα βοηθάει να προσαρμοστούν στην κατάσταση που δημιουργείται με το διαζύγιο. Τέλος, τα παιδιά πρέπει να ξέρουν ότι και οι δύο γονείς συμμετέχουν ακόμα στη ζωή τους. Οι γονείς δεν παίρνουν διαζύγιο από τα παιδιά τους.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Το κείμενο αναφέρεται στο πως πρέπει να συμπεριφέρονται τα παιδιά στους γονείς τους όταν αυτοί έχουν χωρίσει.
2. Οι γονείς πρέπει να μεγαλώνουν τα παιδιά τους εφαρμόζοντας παραπλήσιους κανόνες.
3. Η συνέπεια προκαλεί δυσκολίες και καταπίεση στα παιδιά.
4. Για την αντιμετώπιση του διαζυγίου, οι γονείς πρέπει να απομονωθούν από τα παιδιά τους.

Η λέξη *άγχος* δεν πλήττει μόνο τους ενήλικες, αλλά και τα παιδιά, δυσκολεύοντας σε πολλές περιπτώσεις την ομαλή ανάπτυξή τους και τη διαμόρφωση μιας υγιούς προσωπικότητας που να μπορεί αργότερα να απολαμβάνει τις χαρές, αλλά και να μην καταρρέει στις δυσκολίες της ζωής. Σε αντίθεση λοιπόν με αυτό που πιστεύεται, τα παιδιά έχουν στρες και είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σ' αυτό. Η παιδική ηλικία, αν και θεωρείται ανέμελη, ευτυχισμένη και χαλαρή, είναι αναπτυξιακά από τις πιο δύσκολες και πιο επιβαρυνμένες στη ζωή του ανθρώπου, επειδή πάρα πολλές λειτουργίες - οργανικές, νοητικές και συναισθηματικές- δεν έχουν ολοκληρωθεί και οι περισσότερες δεξιότητες πρέπει ακόμη να αποκτηθούν. Έτσι, τα παιδιά, ανάλογα με την ηλικία τους, αναπτύσσουν διάφορα κομμάτια της προσωπικότητάς τους και διάφορες δεξιότητες.

Επιλέξτε το σωστό:

1. Η παιδική ηλικία είναι η φάση ολοκλήρωσης της διαμόρφωσης βασικών δεξιοτήτων του ατόμου, με απόρροια να εμφανίζει πολλές και ποικίλες δυσκολίες.
2. Τα παιδιά δεν πλήττονται από το στρες.
3. Στην παιδική ηλικία, το παιδί έχει αναπτύξει τις περισσότερες, αλλά όχι όλες, τις δεξιότητές του.
4. Η συναισθηματική νοημοσύνη δεν καλλιεργείται στην παιδική ηλικία.

Σε πολλές έρευνες, παιδιά από τις τάξεις του δημοτικού αναφέρουν ότι έχουν άγχος, κυρίως από τις απαιτήσεις του σχολείου, τον φόρτο εργασίας, τα εξωσχολικά μαθήματα, τα διαγωνίσματα και τις εξετάσεις. Η πίεση μπορεί να βιώνεται πιο έντονα, επειδή τα παιδιά έτσι κι αλλιώς περνούν μια δύσκολη περίοδο ανάπτυξης. Αν σ' αυτά προστεθούν και ένα ή περισσότερα κρίσιμα γεγονότα, τότε η ψυχική και σωματική

καταπόνηση είναι μεγάλη. Το τί προκαλεί άγχος σε ένα παιδί μπορούμε να το διαπιστώσουμε μόνο εξετάζοντάς το από τη δική του οπτική γωνία. Όπως φαίνεται από τις απαντήσεις παιδιών στις έρευνες, είναι κυρίως καθημερινές καταστάσεις (όπως κοροϊδία στο σχολείο, να σηκώνονται στον πίνακα, να μην έχουν σταθερούς φίλους, να μην είναι ιδιαίτερα αγαπητά) που τα ταλαιπωρούν και τα αγχώνουν ιδιαίτερα. Από την άλλη μεριά, οι απαντήσεις των γονιών έδειξαν ότι είναι αυτά ακριβώς που οι γονείς θεωρούν ασήμαντα, παροδικά μικροπράγματα. Τι μπορεί να γίνει: λιγότερο πρόγραμμα, περισσότερο ουσιαστική σχέση και σύνδεση.

Επιλέξτε το ορθό:

1. Οι γονείς και τα παιδιά συμφωνούν στους παράγοντες που είναι στρεσογόνοι για τα παιδιά.
2. Τα παιδιά μπορεί να νιώσουν πίεση εξαιτίας της έλλειψης φίλων ή του bullying στο σχολείο.
3. Τα εξωσχολικά μαθήματα δεν αποτελούν πηγή άγχους για τα παιδιά.
4. Για να καταλάβουμε τί προκαλεί στρες σε ένα παιδί, πρέπει να μπούμε στη θέση του και να εξετάσουμε την πραγματικότητα υπό το δικό του πρίσμα.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Τι μας στερεί η τεχνολογία;

Έχουμε συνηθίσει όταν αναφερόμαστε στην τεχνολογία να λέμε μόνο τις θετικές της επιπτώσεις. Έχουμε αναρωτηθεί όμως πόσες αντίστοιχες αρνητικές έχει; Κατά κάποιον τρόπο, η τεχνολογία που μας προσφέρει τόσα πολλά και μας ανοίγει τόσες πόρτες καταφέρνει ταυτόχρονα και να μας στερεί πράγματα. Οι γενιές που έχουν μεγαλώσει μέσα στην τεχνολογία, στους υπολογιστές και το διαδίκτυο ίσως δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν αυτές τις αλλαγές, αλλά οι λίγο πιο παλιοί αντιλαμβάνονται αμέσως τί έχουν χάσει.

Ένα από τα παραδείγματα που δεν πάει ο νους μας είναι ο γραφικός μας χαρακτήρας. Δείτε γύρω σας, πόσοι γράφουν ακόμα με μολύβι και χαρτί; Η μεγαλύτερη πλειοψηφία χρησιμοποιεί κάποια ηλεκτρονική συσκευή γιατί αυτή είναι πιο εύκολη στο χέρι, γράφει και σβήνει πιο εύκολα, αποθηκεύει, στέλνει σε *email*. Την ίδια στιγμή όμως ο γραφικός χαρακτήρας του κάθε ανθρώπου, που είναι ένα ξεχωριστό χαρακτηριστικό του, τείνει να χαθεί και φτάνουμε στο σημείο να «ξεχνάμε» να γράφουμε, με γράμματα που δεν διαβάζονται και με ορθογραφικά λάθη (...).

Ένα ακόμα καθημερινό παράδειγμα, πολύ πιο σοβαρό, είναι ο ύπνος μας. Και όμως, η τόσο συχνή χρήση των ηλεκτρονικών συσκευών και ειδικά λίγο πριν τον ύπνο και μας καθυστερεί να κοιμηθούμε και μας χαλάει την ποιότητα του ύπνου μας. Αιτία είναι αυτό το μπλε φως που βγαίνει από τις συσκευές αυτές, το οποίο βρίσκεται και στο πρωινό φυσικό φως. Με αυτόν τον τρόπο, ξεγελάει το σώμα μας και νομίζει ότι αντί να κοιμηθεί πρέπει να ξυπνήσει.

Μερικοί (...) υποστηρίζουν ότι η τεχνολογία μας κάνει λιγότερο ανθρώπους. Πώς; Με το να εξαρτιόμαστε τόσο πολύ από μηχανήματα για να κάνουμε τις δουλειές μας, κάποιες από τις ικανότητές μας χάνονται. Αν για παράδειγμα εξαρτιόμαστε πάρα πολύ από το *GPS*, σιγά σιγά δεν θα έχουμε κανέναν προσανατολισμό από μόνοι μας (...). Δεν είναι λίγοι εκείνοι που υποστηρίζουν πως οι τεχνολογίες επικοινωνίας στην ουσία μειώνουν την επικοινωνία με το περιβάλλον μας. Επικεντρώνουμε την προσοχή μας στο κινητό μας (...) και ξεχνάμε να μιλήσουμε με τον διπλανό μας, με την οικογένειά μας, με τους φίλους μας. Πόσοι όμως αντιλαμβάνονται ότι το κάνουν αυτό ώστε να το διορθώσουν;

Η λίστα μπορεί να συνεχίζει επ' αόριστον και τα επιχειρήματα να πολλαπλασιάζονται. Το θέμα είναι να καταλάβουμε πως η τεχνολογία είναι ένα

εργαλείο και αυτό που παίζει ρόλο είναι πώς το χρησιμοποιούμε. *Μέτρον άριστον* λοιπόν και ανοιχτά τα μάτια μας για να καταλαβαίνουμε πότε ξεφεύγουμε!

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A/ Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως **σωστές (Σ)** ή **λανθασμένες (Λ)** ανάλογα με το περιεχόμενο του κειμένου που σας δίνεται:

1. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η τεχνολογία δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις για τον άνθρωπο, παρά μόνο θετικές.
2. Οι περισσότεροι άνθρωποι σήμερα γράφουν σε κάποια ηλεκτρονική συσκευή.
3. Λίγοι άνθρωποι σήμερα γράφουν σε χαρτί χρησιμοποιώντας μολύβι.
4. Η υπερβολική χρήση της τεχνολογίας μας στερεί τον ύπνο μας.
5. Πρέπει να καταργήσουμε την τεχνολογία για να ζήσουμε καλύτερα.

B/ Να σχηματίσετε προτάσεις με τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:

1. **Επιπτώσεις:**
2. **Τεχνολογία:**
3. **Μολύβι:**
4. **Χαρακτήρας:**
5. **Γράμματα:**
6. **Λάθη:**
7. **Ύπνος:**
8. **Ποιότητα:**
9. **Φως:**
10. **Σώμα:**

Γ/ Να γράψετε τα αντώνυμα σε κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:

1. θετικές
2. αρνητικές
3. πολλά
4. ανοίγει
5. έχουν μεγαλώσει
6. λίγο
7. παλιοί
8. έχουν χάσει

9. μεγαλύτερη
10. ξεχνάμε

Δ/ Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως μεταφορά ή κυριολεξία:

1. Οι γενιές που έχουν μεγαλώσει μέσα στην τεχνολογία, στους υπολογιστές και το διαδίκτυο ίσως δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν αυτές τις αλλαγές,
2. Ένα από τα παραδείγματα που δεν πάει ο νους μας είναι ο γραφικός μας χαρακτήρας.
3. είναι πιο εύκολη στο χέρι
4. Με αυτόν τον τρόπο, ξεγελάει το σώμα μας και νομίζει ότι αντί να κοιμηθεί πρέπει να ξυπνήσει.
5. Μερικοί (...) υποστηρίζουν ότι η τεχνολογία μας κάνει λιγότερο ανθρώπους.

Είναι καλύτερο να αγοράζεις... εμπειρίες αντί υλικά αγαθά

(...) Τα χρήματα που έχει ο καθένας από εμάς για «σκόρπισμα» σπάνια είναι απεριόριστα. Έχει σημασία λοιπόν, να τα ξοδεύουμε έτσι ώστε να μας κάνουν μακροπρόθεσμα πιο ευτυχισμένους. Το χρήμα μπορεί να μη φέρνει την ευτυχία, αλλά (...) έχοντας εξασφαλίσει τα αναγκαία, μας μένει περισσότερος χρόνος για πράγματα που μας ευχαριστούν: τις σχέσεις μας, τα χόμπι μας, τη διασκέδασή μας. Η ευτυχία όμως δεν πολλαπλασιάζεται ανάλογα με τη συσσώρευση του πλούτου. Από ένα σημείο και μετά, για να είσαι ευτυχής, έχει μεγαλύτερη σημασία πώς ξοδεύεις τα χρήματά σου από το πόσα έχεις.

Η παγίδα είναι γνωστή: η λογική μάς υπαγορεύει να προτιμήσουμε τα υλικά αγαθά, γιατί διαρκούν περισσότερο (...). Λάθος! Ο καθηγητής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο *Cornell* των ΗΠΑ, *Dr. Thomas Gilovich*, που μελετά εδώ και 20 χρόνια τη σχέση χρήματος κι ευτυχίας, αποφαίνεται πως **«ένας από τους εχθρούς της ευτυχίας είναι η προσαρμοστικότητα. Αγοράζουμε αντικείμενα που θα μας κάνουν να νιώσουμε ευτυχισμένοι, κι αυτό μοιάζει να δουλεύει, βραχυπρόθεσμα όμως. Τα καινούργια αντικείμενα μάς φαίνονται συναρπαστικά για λίγο, αλλά σύντομα τα συνηθίζουμε και παύουν να μας δίνουν χαρά»**. Κατά τον *Gilovich*, θα είστε μακροπρόθεσμα πιο ευτυχείς αν ξοδέψτε τα λεφτά σας σε καλά εισιτήρια για τη συναυλία του *Robbie Williams*, παρά αν αγοράσετε (...) κινητό ή ιταλική τσάντα (...). Τα αντικείμενα έχουν διάρκεια ζωής, γεγονός που θα έλεγε κανείς, είναι θετικό. Φαίνεται όμως πως, επειδή προσαρμοζόμαστε ταχύτατα στην παρουσία νέων

αντικειμένων που γρήγορα αφομοιώνονται στην καθημερινότητά μας, οι εμπειρίες παραμένουν τελικά πιο ζωντανές, κι ας διαρκούν λίγο. Ταυτόχρονα, οι εμπειρίες αποτελούν –ευτυχώς!– πολύ σημαντικότερο κομμάτι του εαυτού μας από ό,τι τα αντικείμενα που μας περιστοιχίζουν, όσο συνδεδεμένοι κι αν νιώθουμε με αυτά. Δεν είμαστε εξάλλου, παρά το άθροισμα των εμπειριών μας! Επιπλέον, τις εμπειρίες συνήθως τις μοιράζεσαι με άλλους (...). Όταν μια εμπειρία τελειώσει, εντάσσεται στις αναμνήσεις, απ' όπου μπορούμε να αντλούμε χαρά (...).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να κάνετε **δομική ανάλυση** της **τρίτης παραγράφου** του κειμένου που σας δίνεται («**Τα αντικείμενα ... χαρά**»):
2. Με **ποιον / -ους τρόπο / -ους αναπτύσσεται η πρώτη παράγραφος** του κειμένου που σας δίνεται («**Τα χρήματα ... πόσα έχεις**»):
3. Ποιος τρόπος και ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιούνται στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου («**Η παγίδα ... τσάντα**»); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο.
4. «**ένας από τους εχθρούς της ευτυχίας είναι η προσαρμοστικότητα. Αγοράζουμε αντικείμενα (...) παύουν να μας δίνουν χαρά**»: Γιατί χρησιμοποιούνται τα εισαγωγικά σε αυτό το τμήμα του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
5. Να εντοπίσετε τις **συνδετικές λέξεις** της **τρίτης παραγράφου** του κειμένου σας («**Τα αντικείμενα ... χαρά**»):
6. Να γράψετε από ένα **αντώνυμο** για κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:
 - Μακροπρόθεσμα:
 - Ευτυχία:
 - Συσσώρευση:
 - Πλούτου:
 - Ξοδεύεις:

- συναρπαστικά:
7. Να γράψετε από ένα **συνώνυμο** για κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:
- Ξοδεύεις:
 - Χρήματα:
 - Λάθος:
 - Αντικείμενα:
 - Σύντομα:
8. Να εντοπίσετε τρεις **συνυποδηλωτικές προτάσεις** του κειμένου:
9. Να γράψετε έναν άλλον **τίτλο** για το κείμενο:
10. Να σχηματίσετε **προτάσεις** με κάθε μία από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου:
- Σχέσεις:
 - Πολλαπλασιάζεται:
 - Αγαθά:
 - Διάρκεια:
 - Παρουσία:

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : ΜΟΥΣΙΚΗ

Έχουμε συνηθίσει να ακούμε μουσική μόνο για να **διασκεδάζουμε** και την έχουμε συνδυάσει μόνο με συγκεκριμένες καταστάσεις. Άραγε, θα την σκεφτόμασταν ποτέ σαν **φάρμακο**; Κάποιοι όμως όχι μόνο την έχουν σκεφτεί αλλά χρησιμοποιούν ήδη τις θεραπευτικές της ιδιότητες. Η χρήση αυτή της μουσικής δεν είναι κάτι νέο, κατά πολλούς χρησιμοποιείται από την **αρχαία** Ελλάδα. Βέβαια, στη **σύγχρονη** Ελλάδα είναι κάτι σχετικά **καινούριο** σε αντίθεση με **άλλες χώρες** του κόσμου (...).

Η μουσική είναι συνδεδεμένη με τον άνθρωπο από την **αρχή** της ύπαρξής του και από νωρίς αποδείχτηκε το πόσο πολύ επηρεάζεται η ανθρώπινη ψυχολογία από αυτήν. Μάλιστα, αναφέρεται ότι στην εποχή του Ιπποκράτη, οι γιατροί ήταν υποχρεωμένοι να μαθαίνουν και μουσική. Η ιατρική μουσικοθεραπεία λοιπόν, είναι η κλινικά και επιστημονικά αποδεδειγμένη εφαρμογή της μουσικής σε ειδικότητες, όπως

η ψυχιατρική, η νευρολογία, η καρδιολογία κ.ά. Στην επιστημονική κοινότητα, βλέπουμε διάφορες χρήσεις της μουσικής, πάντοτε όμως συμπληρωματικά με τις κανονικές θεραπείες και σε καμία περίπτωση ως αντικατάσταση αυτών. Την έχουμε δει λοιπόν, να χρησιμοποιείται σε πρόωρα νεογνά, σε άτομα με ειδικά προβλήματα, σε παιδιά με επιθετικότητα, σε περιπτώσεις ψυχολογικών προβλημάτων, σε άτομα με κατάθλιψη και φοβίες, αλλά και σε εξαρτημένους όπως για παράδειγμα, αλκοολικούς. Είναι γνωστή επίσης, η χρήση της σε αίθουσες τοκετού, αλλά και κατά τη διάρκεια δύσκολων εξετάσεων για να ηρεμούν οι ασθενείς. Στόχος της ιατρικής μουσικοθεραπείας είναι η βελτίωση της ζωής των ασθενών.

Η μουσική μας ηρεμεί, αλλά και μας βοηθά και να είμαστε πιο δημιουργικοί. Ο μουσικοθεραπευτής πρέπει να είναι ταυτόχρονα και ψυχολόγος. Τα όργανα που χρησιμοποιούνται στις συνεδρίες μουσικοθεραπείας είναι απλά και δεν απαιτούν κάποιες μουσικές γνώσεις. Το άτομο, γράφοντας στίχους, μουσική και αυτοσχεδιάζοντας γενικά, μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία του με τους άλλους, να βοηθήσει στην ενίσχυση της μνήμης του, να επαναφέρει τις κινητικές του ικανότητες, αλλά και να γνωρίσει και να εξωτερικεύσει τα συναισθήματά του. Σε πολλές περιπτώσεις, η μουσική είναι συνυφασμένη με την καθημερινότητά μας. Δεν είναι απαραίτητο να ακούμε τις αγαπημένες μας μελωδίες μόνο αν είμαστε ασθενείς και θέλουμε να βελτιώσουμε την υγεία μας. Αντιθέτως, ακούγοντας μουσική, ένας άνθρωπος μπορεί να ηρεμήσει και να ξεχάσει τα προβλήματά του, να καθαρίσει το μυαλό του και να πάρει νέες δυνάμεις.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A/ Να αποδώσετε την περίληψη του κειμένου σε 80 -100 λέξεις:

B/ 1) Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις του κειμένου ως σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ):

- Η μουσική μπορεί να χρησιμοποιηθεί για θεραπευτικούς σκοπούς.
- Η μουσική χρησιμοποιούνταν για θεραπευτικούς λόγους ήδη από την αρχαιότητα.
- Ο μουσικοθεραπευτής πρέπει να λειτουργεί και ως ψυχολόγος.
- Η μουσική δεν μπορεί να βοηθήσει άτομα με ψυχολογικά προβλήματα.
- Πρέπει να ακούμε μουσική μόνο όταν είμαστε ασθενείς, όχι στην καθημερινότητά μας.

2) Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος του κειμένου (*Η μουσική ... των ασθενών*); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με παραδείγματα μέσα από το κείμενο:

3) Να κάνετε δομική ανάλυση της τρίτης παραγράφου του ανωτέρω κειμένου (*Η μουσική ... νέες δυνάμεις*):

4) Να γράψετε έναν δικό σας τίτλο για το κείμενο:

5) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για κάθε μία από τις λέξεις του κειμένου που σας δίνονται:

- Αρχαία:
- Σύγχρονη:
- Καινούριο:
- Αρχή:
- Δύσκολων:

6) Να σχηματίσετε προτάσεις με τις λέξεις του κειμένου:

- Διασκεδάζουμε:
- Φάρμακο:
- Χώρες:
- Επιθετικότητα:
- Ηρεμεί:

Γ/ Η μουσική θεωρείται μία πολύ **σημαντική τέχνη** για τον άνθρωπο. Ποια **οφέλη** σας προσφέρει η **μουσική**; Τί πιστεύετε ότι πρέπει να κάνει το **σχολείο** σήμερα για να **καλλιεργήσει στα παιδιά την αγάπη για τη μουσική**; Να γράψετε ένα άρθρο 400 λέξεων για την **ηλεκτρονική εφημερίδα** του σχολείου σας όπου θα αναπτύσσετε τις απόψεις σας.

Είμαστε η παιδεία μας

της Μ. Κατσουνάκη

Γιατί άραγε ενώ εδώ και δεκαετίες, δεκάδες χιλιάδες νέοι συμμετέχουν στις Πανελλαδικές Εξετάσεις για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, σπουδάζουν και αποφοιτούν, το πολιτιστικό και μορφωτικό επίπεδο της χώρας παραμένει χαμηλό; Γιατί, δηλαδή, η επιθυμία (υπαρκτή ή επιβεβλημένη) για ανώτατες σπουδές συνυπάρχει με άνηση των χειρότερων χαρακτηριστικών της ελληνικής κοινωνίας και υποστολή όλων εκείνων που οδηγούν στην κατάκτηση της, μετά κόπου και αξιολόγησης, «αριστείας»; Στην πρώτη ερώτηση εμπεριέχεται ενδεχομένως και μέρος της απάντησης: πώς είναι δομημένο το σύστημα των εξετάσεων, τι σημαίνει **«θέλω να μπω στο πανεπιστήμιο»** για τον υποψήφιο, τι σημαίνει μπαίνω στο πανεπιστήμιο με βαθμολογία ακόμη και πολύ κάτω από τη βάση του 10, ποιο είναι το επίπεδο των σπουδών, κ.ο.κ. Εδώ και δεκαετίες η είσοδος στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι ο κύριος στόχος στη ζωή της ελληνικής οικογένειας. Στόχος και τρύπα την ίδια στιγμή. Για την ακρίβεια, όλο και μεγαλύτερη «τρύπα» που οδηγεί είτε σε κάποιο πανεπιστήμιο του εξωτερικού είτε στην ανεργία ή και στα δύο.

Στον πυλώνα (έτσι δεν τον αποκαλούμε;) **«εκπαίδευση»** κατοικούν παθογένειες μέσα από τις οποίες εύκολα διαβάζει κανείς την ελληνική κοινωνία και πολιτεία, τον «ελληνικό» τρόπο σκέψης και προσέγγισης της πραγματικότητας. Τα διαχρονικά προβλήματα της εκπαίδευσης διαμορφώνουν συστήματα αξιών, παρασιτισμού, κακώς εννοούμενου **«επιβιωτισμού»** –καθώς κατρακυλάει εύκολα στο άδειασμα και στην ανημπόρια– διαπλοκών, *ωχαδελφισμού, εξυπνακισμού*, στρεβλού ανταγωνισμού (χωρίς κανόνες), ένα πλέγμα υστερήσεων και παραμορφώσεων.

Μέσω της εκπαίδευσης, όλων των βαθμίδων, μαθαίνουμε ή δεν μαθαίνουμε να διαβάζουμε ιστορία, να σεβόμαστε το περιβάλλον, να αξιολογούμε και να αξιολογούμαστε, να επιχειρηματολογούμε, να προχωρούμε. Η εκπαίδευση παρέχει τα εργαλεία για να μπορούμε να κάνουμε αναγωγές στη «μεγάλη εικόνα» του κόσμου ή για να βυθιζόμαστε στον «άκρατο υποκειμενισμό» του μικρού, πεπερασμένου και αενάως επαναλαμβανομένου. **Ανάμεσα στον μιμητικό καθωσπρεπισμό, στις στρογγυλεμένες και καλοδιατυπωμένες παπαγαλίες της Βουλής των Εφήβων και στη σκέψη που αναπνέει ελεύθερα, συνθέτει και συνδυάζει, με επάρκεια και πρωτοτυπία, η διαδρομή είναι μακριά και επίπονη.**

Είμαστε η (ευρύτερη) παιδεία μας, εκκινώντας από την (στενότερη) εκπαίδευσή μας. Είμαστε η μαθητεία μας στις τάξεις του δημοτικού, του γυμνασίου, του λυκείου, του πανεπιστημίου. Μας αρέσει αυτό που είμαστε;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B/ 1) Να αποδώσετε **περιληπτικά** το κείμενο σε **80-110 λέξεις**. /25

2) *Ανάμεσα στον μιμητικό καθωσπρεπισμό, στις στρογγυλεμένες και καλοδιατυπωμένες παραγαλίες της Βουλής των Εφήβων και στη σκέψη που αναπνέει ελεύθερα, συνθέτει και συνδυάζει, με επάρκεια και πρωτοτυπία, η διαδρομή είναι μακριά και επίπονη :* Να **αναπτύξετε τις απόψεις** σας στηριζόμενοι σε αυτό το χωρίο του κειμένου σε μία παράγραφο **100-130 λέξεων**. /15

3) Να **αναλύσετε δομικά** την **πρώτη παράγραφο** του κειμένου σας (**Γιατί άραγε ... και στα δύο**): /3

4) α) Να εντοπίσετε **τέσσερις ρητορικές ερωτήσεις** του κειμένου και **να τις αντιγράψετε** στο τετράδιό σας. Κατόπιν, να αναφέρετε ποια είναι **η λειτουργία της κάθε μίας**, τί προσδίδουν στον λόγο: /2,5

β) «**θέλω να μπω στο πανεπιστήμιο**», «**εκπαίδευση**», «**επιβιωτισμού**»: Ποιος ο ρόλος των εισαγωγικών στις λέξεις/φράσεις του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. /2,5

Σύνολο βαθμολογίας άσκησης 4: /5

5) α) **συμμετέχουν, εκπαίδευση, επιθυμία, υπαρκτή, είσοδος**: Να γράψετε από ένα **αντώνυμο** για κάθε μία από τις ανωτέρω λέξεις του κειμένου σας. /2,5

β) **κόπου, ενδεχομένως, στόχος, προβλήματα, διαμορφώνουν**: Να γράψετε από ένα **συνώνυμο** για κάθε μία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου σας. /2,5

Σύνολο βαθμολογίας άσκησης 5: /5

6) α) *Μέσω της εκπαίδευσης, όλων των βαθμίδων, μαθαίνουμε ή δεν μαθαίνουμε να διαβάζουμε ιστορία, να σεβόμαστε το περιβάλλον, να αξιολογούμε και να αξιολογούμαστε, να επιχειρηματολογούμε, να προχωρούμε:* Ποιο **είδος σύνταξης**

υπάρχει στο χωρίο αυτό του κειμένου; Ποιον σκοπό εξυπηρετεί; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. /2,5

β) *Τα διαχρονικά προβλήματα της εκπαίδευσης διαμορφώνουν συστήματα αξιών, παρασιτισμού, κακώς εννοούμενου «επιβιωτισμού»*: Να μετατρέψετε τη σύνταξη αυτή στο αντίθετο είδος της. /2,5

Σύνολο βαθμολογίας άσκησης 6: /5

7) Να αναφέρετε ποιον/-ους τρόπο/-ους και μέσο/μέσα πειθούς χρησιμοποιεί η συγγραφέας στην **τρίτη παράγραφο** του κειμένου σας (*Μέσω της εκπαίδευσης ... επίπονη*): /2

Σύνολο βαθμολογίας παρατηρήσεων: /60

Γ/ Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελεί μία εμμονή του σημερινού Έλληνα μαθητή και γονιού, με σοβαρά αποτελέσματα σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα αίτια αυτής της νοοτροπίας;; Ποιες είναι οι συνέπειές της; Να εκφράσετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο που εκπονείται για να εκφωνηθεί σε μία εκδήλωση του σχολείου σας με θέμα την εκπαίδευση (500-600 λέξεις). /40

Ενδεικτική αναπτυγμένη Έκθεση Λυκείου: Παιδεία – Εκπαίδευση

« Το σχολείο και γενικότερα η εκπαίδευση αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της ζωής όλων μας, καθώς συμβάλλει σε αυτό που ονομάζουμε κοινωνικοποίηση και πολιτικοποίηση. Σε μια ομιλία σας που εκφωνείτε ενώπιον των συμμαθητών σας στο πλαίσιο κάποιας σχετικής εργασίας, εκφράζετε τις ανησυχίες σας για την κακή ποιότητα εκπαίδευσης και προετοιμασίας – που δυστυχώς επιβεβαιώνουν όλες οι σύγχρονες έρευνες – και αναφέρεστε στους στόχους που ενδεχομένως πρέπει να θέσει το ελληνικό σχολείο κι ευρύτερα το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.»

Αγαπητοί μου συμμαθητές – τρεις,

Σε λίγους μήνες πρόκειται να διαβούμε για τελευταία φορά το κατώφλι του σχολείου μας με την ιδιότητα του μαθητή – τριών. Επί δώδεκα χρόνια στις σχολικές αίθουσες γευτήκαμε αμέτρητες χαρές και λύπες. Γελάσαμε, κλάψαμε, αγχωθήκαμε, διασκεδάσαμε, μαλώσαμε, αγαπηθήκαμε. Μια ολόκληρη ζωή. Χρόνια που πάντα θα θυμόμαστε και θα αναπολούμε. Χρόνια αλησμόνητα. Χρόνια αθώα. Πλέον είμαστε έτοιμοι να βγούμε στον πραγματικό κόσμο. Άραγε όντως είμαστε έτοιμοι; Μας εφοδίασε το σχολείο με όλα εκείνα τα απαραίτητα όπλα ώστε να κοιτάξουμε κατάματα τις προκλήσεις που ανοίγονται μπροστά μας; Πολύ φοβάμαι πως μάλλον όχι.

Το μεγαλύτερο στοίχημα του σχολείου είναι η επαγγελματική μας κατάρτιση και προετοιμασία για τον δύσβατο επαγγελματικό στίβο. Κάποια στιγμή, λοιπόν, κληθήκαμε να επιλέξουμε κάποια μαθήματα προκειμένου να διαγωνιστούμε σ' αυτά και να διεκδικήσουμε μία θέση στη σχολή των ονείρων μας. Είχαμε λάβει όμως πρωτίτερα όλη εκείνη τη γενική μόρφωση, που θα αποτελούσε το απαραίτητο υπόβαθρο πάνω στο οποίο θα εδράσουμε τις ειδικότερες γνώσεις; Μάλλον όχι. Εσείς τι λέτε; Από την άλλη, εμείς ανώριμοι ακόμη, χωρίς εμπειρίες από τη ζωή περιμέναμε ίσως μία πιο διαφωτιστική καθοδήγηση για τα επαγγέλματα του μέλλοντος. Μια πιο εμπειριστατωμένη μελέτη που θα απαντούσε στα πολλά ερωτήματά μας. Αντ' αυτού οι απορίες μας μάλλον μεγάλωναν. Αν εξαιρέσουμε τις φιλότιμες προσπάθειες κάποιων καθηγητών να μας ενημερώσουν μέσα από προσωπικές κυρίως πρωτοβουλίες, το πολυσυζητημένο μάθημα του ΣΕΠ μάλλον ήταν για εμάς «η ώρα του παιδιού», παρά ένας χρήσιμος οδηγός για το μέλλον μας.

Η μελλοντική μας αποκατάσταση δεν ήταν δυστυχώς ο μόνος στόχος του σχολείου που μάλλον απέτυχε. Λάβαμε άραγε την κατάλληλη κοινωνικοποίηση και πολιτικοποίηση, αλλά και τα απαραίτητα γνωστικά εφόδια; Είμαστε έτοιμοι να συνδράμουμε στην κοινωνία ως ενεργοί πολίτες; Μέσα από τις μαθητικές κοινότητες θα έπρεπε ίσως να καλλιεργήσουμε κάπως καλύτερα την ιδέα της δημοκρατίας και να γνωρίσουμε καλύτερα τον υγιή τρόπο διεκδίκησης των δικαιωμάτων μας. Όμως μάθαμε ότι με το παραμικρό – τις περισσότερες φορές – και χωρίς κάποιο ιδιαίτερο λόγο η κατάληψη ήταν η εύκολη λύση. Μάλιστα τις περισσότερες φορές δε γνωρίζαμε καν τον ιδιαίτερο λόγο για τον οποίο την κάναμε. Κι όσον αφορά τις γνώσεις που λάβαμε, όλα καλά... Μάθαμε να παπαγαλίζουμε, να συνδέουμε πολλές φορές ασύνδετες μεταξύ τους γνώσεις, που απλώς έπρεπε να τις έχουμε για το πολυπόθητο εισιτήριο της πρόσβασής μας στο πανεπιστήμιο. Εξειδικευμένες γνώσεις, απρόσωπες, ελλείψεις, καθώς η ποιότητα θυσιάστηκε στον βωμό των εξετάσεων. Όσο για ελεύθερο χρόνο; Τα μικρά κενά διαστήματα μεταξύ σχολείου, φροντιστηρίου, διαβάσματος. Τα καλύτερα μας χρόνια.

Κάτι πρέπει να αλλάξει λοιπόν. Δεν είναι δυνατόν, αγαπημένοι μου συμμαθητές – τριες, να περάσουν τα ίδια – ή και ακόμη χειρότερα – και οι μελλοντικές γενιές. Ας είμαστε εμείς τα τελευταία θύματα. Κι αυτό που πρέπει πρώτα απ' όλα να αλλάξει είναι η ίδια η φιλοσοφία του σχολείου και μάλιστα οι στόχοι που το ίδιο καλείται να θέσει, με τη συνδρομή βέβαια όλων όσων εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Πρώτα πρώτα, λοιπόν, το σχολείο οφείλει να αποτελέσει τον καλύτερο οδηγό και σύμβουλο στη ζωή μας. Να εμπνέει. Να συμβουλεύει πραγματικά και να κερδίζει την εμπιστοσύνη όλων μας. Προς αυτή την κατεύθυνση οφείλει να κινηθεί. Κι αυτό δεν είναι και ιδιαίτερα δύσκολο να γίνει. Αρκεί να υπάρξει η κατάλληλη μέριμνα από την πολιτεία. Να οριστούν οι κατάλληλοι άνθρωποι στις κατάλληλες θέσεις. Ειδικοί σύμβουλοι σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού. Μια απλή ενημέρωση δεν αρκεί. Απαιτούνται τεστ δεξιοτήτων, επίσκεψη σε χώρους εργασίας, διαρκής ενημέρωση και πάντα να σκεφτόμαστε κοιτώντας μπροστά. Με ανοικτό μυαλό. Σε επαγγέλματα με προοπτική και κοινωνική προσφορά. Όμως κάποιος πρέπει να μας τα δείξει. Να μας τα συστήσει. Και αυτός δεν είναι άλλος από το ίδιο το σχολείο. Ας το κάνει, λοιπόν, με τον καλύτερο τρόπο.

Από την άλλη, μέσα στους κόλπους του σχολείου πρέπει να λάβουμε την υγιή πολιτικοποίηση. Να γίνουμε πολίτες με την ευρύτερη αρχαιοελληνική διάσταση του όρου «πολίτης», με ενεργή δηλαδή συμμετοχή όλων μας στα πολιτικά δρώμενα.

Προσοχή, μιλάμε για πολιτικοποίηση, σε καμία περίπτωση για κομματικοποίηση. Οι μαθητικές κοινότητες πρέπει να αποτελέσουν το δημιουργικό και ανατρεπτικό βήμα διαμαρτυρίας μας απέναντι στα κακώς κείμενα. Πρέπει να ενδυναμωθούν και να ισχυροποιηθούν. Είμαστε το μέλλον αυτού του τόπου. Πρέπει η φωνή μας να έχει ισχύ. Παράλληλα, όμως, είμαστε και παιδιά. Κάποιοι βιάστηκαν να μας μεγαλώσουν. Έχουμε ανάγκη τον φίλο, την ξεκούραση, τον ελεύθερο χρόνο. Δεν είμαστε μηχανές. Έχουμε συναισθήματα και θέλουμε να τα εκφράσουμε. Γι' αυτό το λόγο το σχολείο οφείλει να σεβαστεί την προσωπικότητά μας και να μην τη συνθλίβει.

Φίλοι και φίλες. Συνοδοιπόροι σ' αυτό το δύσκολο δρόμο. Σε λίγους μήνες ο καθένας μας θα πάρει το δρόμο του. Όμως ποτέ δε θα ξεχάσουμε αυτά τα χρόνια που σημάδεψαν – είτε καλά είτε άσχημα – τη ζωή μας. Το σχολείο σιγά σιγά τελειώνει για εμάς και ανοίγονται μπροστά μας νέοι δρόμοι. Ο καθένας μας, λοιπόν, με τα εφόδια που αποκόμισε από τη σχολική του διαδρομή θα πορευτεί. Η ζωή όμως δε σταματάει εδώ. Πάντα πρέπει να κοιτάμε μπροστά, έχοντας πάντα κάπου στην άκρη του μυαλού μας όλα εκείνα, τα καλά και τα κακά, που αποκομίσαμε από τη σύντομη εμπειρία μας στα θρανία.

Σας ευχαριστώ πολύ.